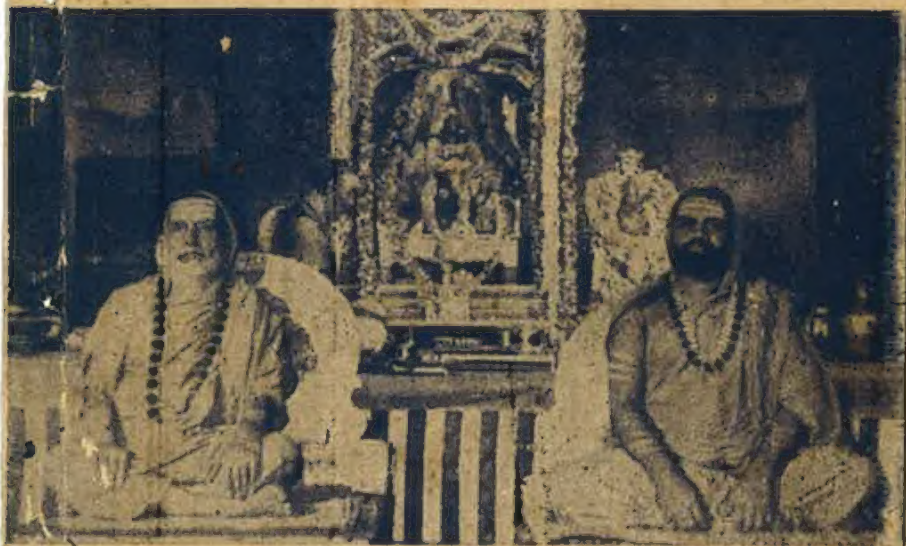

భాగ్యనగర శతావధానము

(1985 సెప్టెంబరు 2, 3, 4 తేదీలు)

శృంగేరి శంకరమఠము, నల్లకుంట, హైదరాబాదు-500 044.

శ్రీ శృంగేరి శారదా పీఠాధిపతులు జగద్గురువులు
శ్రీశ్రీశ్రీ అభినవ విద్యాతీర్థ మహాస్వాములవారు
వారి శిష్యులు శ్రీశ్రీశ్రీ భారతీర్థ మహాస్వాములవారు

ప్రకాశకులు:

శ్రీ శృంగేరి జగద్గురు శంకరాచార్య నమాహ్వన సంఘము,
హైదరాబాదు.

భాగ్యనగర శతావధానము ✓

(1985 సెప్టెంబరు 2, 3, 4 తేదీలు)

శృంగేరి శంకరమఠము, నల్లకుంట, హైదరాబాదు-500 044. ✓

శతావధాని: శ్రీ కడిమెళ్ల వరప్రసాదరావుగారు, ✓

అధ్యక్షులు: ✓

జగద్గురువులు శ్రీశ్రీశ్రీ ధారతీతీర్థమహాస్వాములవారు ✓

సంపాదకులు ✓

డా. దివాకర్ల వేంకటాచార్యులు ✓

ప్రకాశకులు: ✓

శ్రీ శృంగేరి జగద్గురు శంకరాచార్య సమాహ్వాన సంఘము,
హైదరాబాదు. ✓

సర్వస్వామ్య సంకలితము

ప్రథమముద్రణ: 1986.

మూల్యము-రూ. 8

ప్రతులకు:

శ్రీ శృంగేరి శారదాపీఠ పుస్తక విక్రయశాల

శృంగేరి (కడూరు)

కర్ణాటక, పిన్ 577139

శ్రీ శృంగేరి జగద్గురు శంకరమఠము

యూనివర్సిటీరోడ్డు, నల్లకుంట, హైదరాబాద్-500 044.

ముద్రణ:

సువర్ణ ముద్రణాలయము.

నల్లకుంట, హైదరాబాద్-500 044.

శ్రీశతావదాని శ్రీకడిమెళ్ళ వరప్రసాదరావు గారిని. అనుగ్రహించుచున్న శృంగేరిశారదా
పీఠాధిపతులు, జగద్గురువులు శ్రీశ్రీశ్రీభారతీ తీర్థ మహా స్వాములవారు.

శ్రీ శ్రీ జగద్గురు శంకరాచార్య మహాసంస్థానం దక్షిణామూర్తి

శ్రీ శారదా పీఠం

శృంగేరి-577139-కర్ణాటక

క్యాంపు: తెనాలి

తేది: 23-1-1986

శ్రీ శృంగేరి జగద్గురు శ్రీ భారతీ తీర్థమహాస్వామివారు
అంద్రరాజధానియగు భాగ్యనగరమునందు చాతుర్మాస్యాసుష్మా
సమునందున్న సందర్భమున శ్రీ చరణుల ఆజ్ఞతో శ్రీ కడిమెళ్ళ
వరప్రసాద శతావధానిగారు శతావధాన మొనర్చిరి.

చిన్న వయస్సులోనే ఈ అవధాన కళయందు వీరిష్ట
మగు ప్రవేశమును సంపాదించిన వరప్రసాద శతావధానిగారు
శ్రీ చరణుల వరమానుగ్రహముననుపాత్రులగుటయే గాక,
అనేక సాహిత్య ప్రియులగు భావుకుల అభిమానమునకును
పాత్రులయిరి. వారి శతావధాన పద్యములను, సమస్యల నిచ్చిన
వారి స్వకీయపూరణలను గూడ, అచ్చొత్తించి ప్రకటించ వలసి
నదిగా శ్రీ చరణులారతి చేసిరి. శ్రీ చరణుల యారతి మేరకు
సమాహ్వాన సంఘమువారు ఈ పౌత్రమును ప్రకటింపుట
ముదావహముగ నున్నది. "ఈ గ్రంథము సహృదయ హృద-
యాహ్లాదకమయి వెలుగొందుగాక!" యని, శ్రీ చరణులారతి
దించినారు.

ఇట్లు,

టి. దక్షిణామూర్తి,

ఆంతరంగిక కార్యదర్శి

తొలి పలుకు

దక్షిణామూయ శ్రీ శృంగేరి శారదాపీఠాధిపతులయిన జగద్గురు శ్రీశ్రీశ్రీ భారతీతీర్థ మహాస్వాములవారు, ఈ యేడు చాతుర్మాస్యవ్రతమును భాగ్యనగరమునందలి శంకరమఠమున నిర్వహించిరి. ఆ సందర్భమున శ్రీ స్వాములవారు శని, ఆది వారములందు సాయంకాలమున తాము స్వయముగా అనుగ్రహ భాషణములు కావించి భక్తుల ననుగ్రహించిరి. ఇతర దినములలో సాయంకాలములందు అవ్యాత్మిక, సాహిత్య, ఉపన్యాసాది కార్యక్రమము లెన్నియో ఏర్పాటు చేయబడినవి. ప్రతి రోజు సాయం సమయములందు శ్రీ స్వాములవారు స్వయముగా శ్రీ శారదా చంద్రమౌళీశ్వరుల పూజ కావించెడివారు. భక్తులకు తీర్థ ప్రసాదము లొసగబడినవి.

జగద్గురువులవారు ఈ చాతుర్మాస్య సమయమున శతావధానము జరిపించవలయునని ఆజ్ఞాపించి యుండుటచే, శతావధానమును సమర్థతతో నిర్వహించువా రెవరైన ఉన్నారా! అని ఆన్వేషించగా, నరసాపురమందలి డైలర్ హైస్కూలులో ఆంధ్ర పండితుడుగా పనిచేయుచున్న “భాషాప్రవీణ” శ్రీ కడిమెళ్ల వరప్రసాద శతావధాని, M.A. గారు, రెండు మూడు శతావధానములను నిర్విఘ్నముగను, పండిత జన రంజకముగను ఉనర్చియుండిరని తెలియవచ్చినది. వారికి రేఖ వ్రాయగా జగద్గురువుల సమక్షమున శతావధానము చేయజాలుట తమ భాగ్య

విశేషమనియు, తాము తప్పకవచ్చి శతావధాన ప్రక్రియ నిర్వహింతుమనియు సమాధానము వ్రాసియుండిరి. జగద్గురువులవారి అనుజ్ఞనందీ వారి నాహ్వానించుటయు, వారు శంకర మఠమునకు వచ్చి, సెప్టెంబరు 2, 3, 4 తేదీలలో ప్రాతః స్నాయంకాలము లందు మొత్త మారు సమావేశములలో శతావధానమును పూర్తి కావించుటయు జరిగినది.

సెప్టెంబరు 2వ తేది ఉదయము 9 గంటలకు జగద్గురు శ్రీ భారతీరీర్థ మహాస్వాములవారి సంస్కృతాశీస్సులతో శతావధాన సభ ప్రారంభమైనది. పిమ్మట ఆచార్య దివాకర్ల వేంకటావధానిగారు శతావధాన ప్రక్రియను, శతావధాని శ్రీ కడిమెళ్ళ వరప్రసాదరావుగారిని సభకు పరిచయము చేసిరి. పిమ్మట ఆ సమావేశమున శతావధానిగారు 20 సమస్యలకు, 20 వర్ణనలకును ప్రథమ పాదమును పూరించిరి ఆ నాటి సాయం సమావేశము 5 గం॥లకు ప్రారంభమైనది. అవధానిగారు మఱి 20 సమస్యలకు, 20 వర్ణనలకును, ప్రథమ పాదమును పూరించిరి. 3వ తేది ఉదయము 8.30 గం. లకు సభ ప్రారంభమైనది. అందు, అవధానిగారు, మిగిలిన 11 సమస్యలకును, 11 వర్ణనలకును, మొదటి పాదములను చెప్పిరి. పిమ్మట 30 సమస్యలకు ద్వితీయ చరణములను పూరించిరి. ఆ నాటి సాయం సమావేశమున తక్కిన 21 సమస్యలకు 50 వర్ణనలకును,

రెండవ పాదమును పూర్తి చేసిరి. 4వ తేది ఉదయము 51 నమస్కలకును మూడవ పాదము పూరించుట జరిగినది. ఆ నాటి సాయంకాలము 50 వర్ణనలకు, మూడు, నాలుగు పాదములను చెప్పి, శతావధానిగారు చక్కని ధారణా పటిమతో 51నమస్కా పద్యములను ఇంపుగా పఠించి, శ్రోతల కానందమును కలిగించిరి. మధ్య మధ్య, అప్రస్తుత ప్రశంసలు కూడ సభలకు వచ్చెనేమోనని. ఈ యారు సమావేశములందును జగద్గురు పురుషోత్తమ శ్రీ భారతీతీర్థ మహాస్వాములవారు పరమానుగ్రహముతో సత్యక్షపీఠము నలంకరించియుండి, యనదానమును దిలకించుచు, తమ యుస్థాధారణ మేదా సంపత్తి వెలయ నెడనెడ చతురోక్తులు స్పండాపించుచు శ్రోతలను రంజింపజేసిరి.

ఈ శతావధాన ప్రక్రియకు వందమంది పృచ్ఛకులు లబ్ధిపొందున సుమారు 25 మందికి రెండేసి యంశము లిచ్చుట జరిగినది. శతావధానము నిర్విఘ్నముగా పూర్తయిన పిమ్మట జగద్గురు భారతీతీర్థమహాస్వాములవారు శతావధాని గారిని ఆశీర్వదించి, సువర్ణాంగుళియకమును, నేలువను, వారికి బహూకరించిరి. ఆహ్వాన సంఘమువారు శతావధాని గారికి అయిదుశూర్ల పదునారు రూప్యములు పారితోషికముగా నొసంగిరి. ఈ యవధాన సమావేశములకు శ్రద్ధాశువులై వచ్చి, యవధానిగారి పద్యముల నానించి, యానందించిన శ్రోతలును, సుమారు సహస్ర రూప్యములను శతావధాని గారికి సమర్పించి

గౌరవించిరి. శ్రీ స్వామి వారి యనుగ్రహముచే శతావధానము నిర్విఘ్నముగను, జయప్రదముగను ముగిసినది.

అవధాన విధానము, ఆంధ్రప్రదేశమునకు ప్రత్యేకమైనది. తిరుపతి వేంకటకవులు మున్నగువారును వలు రాజాస్థానములలో అష్ట శతావధానము లొనర్చి యఖండభ్యాతి నార్జించుట మనకు విదితమేగదా; వారికి పిమ్మట పలువురు అష్టావధానము చేయుచున్నను, శతావధానము చేయువారి సంఖ్య అరుదై పోయినది. ఆ కళను పునరుద్ధరింపవలయునను నుద్దేశము చేతనే శ్రీ స్వాములవారు, ఈ కార్యక్రమమును జరిపించవలయునని సంకల్పించి, పూర్తి కావించిరి.

శతావధాని గారు చెప్పిన పద్యములు విస్మయములై పోకుండునట్లుగా వానిని ముద్రించి, గ్రంథిస్తము చేయుట యుద్దేశమని శ్రీ స్వామివారు ఆనతిచ్యుటచే వానిని గ్రంథరూపమున ముద్రించుట జరిగినది. శ్రీ స్వామివారు సమస్యల నిచ్చిన వృత్తకులను గూడ, వారివారి పూరణలను తెచ్చియుమ్మని ఆనతిచ్చిరి. వారిలో నైదారుగురు దక్క. తక్కినవా రందరును, వక్రములపై వ్రాసి తమ తమ సమస్యపూరణలను శ్రీ స్వామి వారికి సమర్పించిరి. శతావధానిగారి సమస్యపూరణ పద్యములతో పాటు, వృత్తకుల పూరణ పద్యములు గూడ ఇందు ముద్రింపబడినవి. వృత్తకుల నామములును, వారిచ్చిన సమస్యవర్ణనల వివరణమును, ఈ గ్రంథమున ముద్రింపబడినవి. ఈ ముద్రణ

కార్యభారమును, శ్రీ స్వాములవారి యాజ్ఞచే, శ్రీ తంగిరాల
 ఆంజనేయశాస్త్రిగారికి అప్పగించుట జరిగినది. వారు శ్రమ
 నెంచక, నుత్సాహముతో దీనిని చక్కగా నిర్వహించిరి. శ్రీ స్వామి
 వారు ఆధ్యాత్మిక విషయములందే కాక, సాహిత్య విషయము
 లందు గూడ ఆదరము చూపుచుండుట, పండితుల యందును,
 కవుల యందును వారికి గల అనుగ్రహమునకు తార్కాణ
 మగుచున్నది. చిఱుతప్రాయమునందున్న యువకులైనను
 శతావధానమును సమర్థతతో నిర్వహించిన శ్రీ వరప్రసాద
 శతావధాని గారికిని, ఆహ్వానించిన వెంటనే వచ్చి, పృచ్ఛకు
 లుగా వ్యవహరించిన విశ్వవిద్యాలయ ఆచార్యులకును, ప
 న్యాసకులకును, కవి పండితులకును, నిశ్శబ్దముగా కూర్చుండి,
 శతావధానము నడతోకించి, ఆనందించి, శతావధాని గారిని
 యతోచితముగ సత్కరించిన శ్రోతలకును, ఈ గ్రంథమును
 ముద్రించుటలో తోడ్పడిన శ్రీ తంగిరాల ఆంజనేయశాస్త్రి
 గారికిని, మా కృతజ్ఞతాభివందనములు. ఆంధ్రదేశమునను
 ప్రత్యేక మైనదియు, పాండిత్యము, జ్ఞాపకశక్తి కలిగి, కష్టసార్య
 మైనదియు నగు నీ శతావధాన కళను, ప్రభుత్వమువారును,
 ప్రజలును ప్రోత్సహించి, అది మరల పూర్వమువలెనే ప్రధా
 రము నందుటకు తగిన ప్రయత్నము లొనర్తురని ఆశించు
 చున్నాము.

ఆహ్వాన సంఘము వారు,

మైదరాబాదు.

శ తా వ దా ని
శ్రీ కడిమెళ్ళ వరప్రదరావుగారు

X

సమస్యలు పూరణలు

సమస్యలు - వాని పూరణలు

సమస్య - 1 వృచ్చకుడు : శ్రీకేశవవంతుల నరసింహశాస్త్రి.

సమస్య :- 'రాతికి కండ్లు గిట్టుమనె వ్రాలె తనూలత బస్మ శేషమై.'

అవధాని పూరణ :-

ఉత్పలమాల విష్ణు. స్వామి
చేతమునందుఁ గామమును జేర్పఁగయత్నముఁ జేయనెంచి, యా
నీతునిఁజేసి మన్మథుని నేర్పుగ ముందుకుఁబ్రోయ. పుష్పసం ✓
ఘాతముసోఁకి యాగ్రహము క్రమ్ముకొనన్ నిరసించు శంబరా
రాతికి కండ్లు గిట్టుమనె వ్రాలె తనూలత బస్మశేషమై॥

వృచ్చకుని పూరణ :-

శీతనగాత్మజా కరకుశేషయ పూజనలందు శంకరున్
ప్రితమనస్కుగా, గృహిగ, వేగమెచేయ సుమాత్ర మేయుచున్
భూతపతి ప్రఫుల్లమగు భూకుటినేత్రము జూడ హూర్వకా
రాతికి కండ్లు గిట్టుమనె; వ్రాలె తనూలత బస్మశేషమై॥

సమస్య - 2 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ శలాక రఘునాథశర్మ.

సమస్య :- రవయుతమౌనమున శంకరప్రభుఁగొలిచెన్.

అవధానిపూరణ :-

✓ కం॥ అవిరళముగఁ గృషి నలుపుచు
నవిశేషముకాఁగ విషయ సాకల్యమునన్
భవదూరుడు కాఁగఁ బ్రణవ
రవయుతమౌనమున శంకరప్రభుఁగొలిచెన్॥

పృచ్ఛకుని పూరణ :-

భవబంధ వినిర్ముక్తికి
చవిలిమనము, సుజసుఁడొకఁడు తత్పరమతియై
యవిహతి నోంకారాంతా
రవయుత మౌనమున శంకరప్రభుఁ గొలిచెన్॥

సమస్యలు - పూరణలు

3

సమస్య - 3

ప్రచ్ఛకుడు : శ్రీ బి. ఆర్. శాస్త్రి

సమస్య :- సీత రామున కేమోనా చెప్ప గలనె !

అవధాని పూరణ :-

తే॥ గీ॥ కపివరేణ్యుడ : నాపైని గృహ వహించి

నాదుఁ డోడ్కొని రమ్మని నాతి పలికె

లంకఁ గాల్చితి నా శిఖులన్ నశించె

సీత/రామున కేమోనా చెప్పగలనె ॥

ప్రచ్ఛకుని పూరణ :-

బౌద్ధగాఢలు రాముని భగిని యనును

భార్యగా జూపె వాల్మీకి వాఙ్మయమ్ము

ప్రకృతియని పల్కు నధ్యాత్మ రామకృతియు

సీత రామున కేమోనా చెప్పగలనె : ॥

సమస్య - 4

ప్రచ్ఛకుడు : శ్రీపల్లెల శ్రీరామచంద్రుడు

సమస్య :- హార ముదారమైన పరిహారము నొందు నశేషదోషముల్.

అవధాని పూరణ :-

✓ వీరవరేణ్యులై చెలఁగి విజ్ఞతఁ గోల్పడి భక్తసంఘమున్
దారుణిఁ ద్రోసిరాజసుచు దార్మికశక్తినిఁ గూలనేయ, మా
ణీర విశేషముల్ విడువ నేర్పుమెయిన్ మహి రాక్షసా? సం
హార ముదారమైన పరిహారము నొందు నశేషదోషముల్॥

ప్రచ్ఛకుని పూరణ :-

క్షీరము దుర్లభంబయె నశేషము దాన్యము పండ్లుగేహ సం
భారము మూల్య మాకనమువై విహరింపగ ధ్యానమాత్ర సం
చారిత నొందె నైన నవిచారిత వైద్యులు బోధసేతు రా
హార ముదారమైన పరిహారము నొందు నశేషదోషముల్॥

నమస్క - 5 వృచ్చకుడు : శ్రీ దూశిపాళ గోపాలకృష్ణ

నమస్క :- సీతను చూచు కోతులకు సింహము పుట్టెర చూడ చిత్రమై.

అవధాని పూరణ :-

పూరణ :-

ఆ తలిరాకుబోడిని రయంబునఁ గైకొని పోవునాడు సం
పాతి గ్రహించి చెప్పనెడ వాయుతనూజుడు వానరేంద్రుడై
యా తగులాట రాక్షసుల నంతము జేయఁగ రాక్షసీతతుల్
సీతను చూచుకోతులకు సింహము పుట్టెర చూడ చిత్రమై॥

వృచ్చకుని పూరణ :-

భూతలనాథః వేరొకటి భూమిపయింగలదంచు దెల్పు నా
చేతల మాయగాడు తన చేతగు టక్కుటమారవిద్యల
న్నాతల సీతలన్ బెరుకనాలుక కన్వితమాయెగా నహో
సీతను చూచుకోతులకు సింహము పుట్టెర చూడచిత్రమై॥

సమస్య - 6 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ పి. ఎస్. ఆర్. అంజనేయశాస్త్రి

సమస్య :- నేనును మాన్యుడన్ వరమనీచుడ శాంతిని ప్రోత్సహించుటన్

✓ అవధాని పూరణ :-

జ్ఞానవిహీనతన్ బరగుచున్నబోవు జగమ్మునందు వి
జ్ఞానము బోధనేయుటకు శాంతిని గూర్పుగ నోపకుంటి, వి
జ్ఞానమునొంది మాన్యుడను, జ్ఞానవిహీనులయందు నీచుడన్,
నేనును మాన్యుడన్ వరమనీచుడ శాంతిని ప్రోత్సహించుటన్॥

పృచ్ఛకుని పూరణ :-

కాను మహాత్ముడన్, మనసుకల్గిన వాడను మాత్రమే సుమా,
మౌనిని కాను, యోగియని మంత్రవిదుండని చెప్పరాదు న,
స్నేహయ సూత్రముల్ తెలియ వింతకు; జీవనశాంతి కోరితిన్;
నేనును మాన్యుడన్, వరమనీచుడ శాంతిని ప్రోత్సహించుటన్॥

సమస్య - 7 పృచ్ఛకుడు:- శ్రీ కె. వై. యల్. నరసింహారావు
సమస్య :- భానుడు గ్రుంకె పూర్వదిశ భాసిలు వార్ధితరంగ
వాటివై.

అవదాని పూరణ :-

X

ఉత్పలమాల

మానినియే తలంపునకు మాన్యత నిచ్చెడివేళ గాలియన్
వానయు సంక్రమించెను దుపానుగ మాతెను బల్బిమాబ్దిలోన్
దాననజేసి యౌర్వశి లాక్కొను వేళలయందుఁ జిత్రపుం
భానుడు గ్రుంకెఁ బూర్వదిశ భాసిలు వార్ధితరంగవాటివై॥

పృచ్ఛకుని పూరణ :-

పూని మహాత్ములేజమును పూజ్యుడు జవహరు శక్తి యుక్తులున్
దీనిది లోకమాన్యుని ప్రదీప్త సుదీక్ష, వలేలు వాణియున్
జానవద స్రవంజనము జైయని దాక బ్రిటిషురాజ్యపుం
భానుడు గ్రుంకె పూర్వదిశ భాసిలు వార్ధితరంగవాటివై॥

సమస్య - 8 పృచ్ఛకుడు : శ్రీతిరుమల శ్రీనివాసాచార్య
 సమస్య : రతిభావాంబుధి నోలలాడితి కపి : రమ్యావదానమ్ము
 నన్

✓ అవదాని పూరణ

తతవైదుష్యవిశేష సంగ తులతోఁ దాక్కొన్న నీ బుద్ధికిన్
 సృతియై సద్గతియై విశేషనతియై సింగారముం జూపు నం
 గతి గైకొన్న కవిత్వ సుందరికి శ్లోకస్థానముం గూర్చు భా
 రతి భావాంబుధి నోలలాడితి కపి : రమ్యావదానమ్మునన్॥

పృచ్ఛకుని పూరణ :-

వితతమైన కవిత్వ వైభవముతో విద్వాంసులన్ బద్య సం
 తతులం దృప్తులజేసి వెల్లితివి నీ ధైర్యమై ధైర్యమ్ము నీ
 శ్రుతిచే నా హృదయమ్ము పొంగినదిలే చోద్యమ్ముగాఁ దల్లి ఛా
 రతి భావాంబుధి నోలలాడితి కపి : రమ్యావదానమ్మునన్॥

సమస్యలు - పూరణలు

9

సమస్య - 9

ప్రచ్ఛకుడు : శ్రీ పేరాల భరతశర్మ

సమస్య :- వాసనలేకయున్ యతియు ప్రాసయు లేకయు

చంపకం బగున్

అవధాని పూరణ :-

ఉత్పలమాల

వాసనలేకయున్ యతియు ప్రాసయు లేకయు
చంపకం బగున్ ✓

అ సరసీరుహహాషి తసువందు విశేషము లేమి చెప్ప వ్య
ర్యాసము గానరాదు రసతత్త్వముఁ జూపెడివేళ నావయిన్
నాసిక రామరాజకవినాథనకున్ ముదమందఁ జేయునే
వాసన లేకయున్ యతియు ప్రాసయు లేకయు చంపకం బగున్॥

ప్రచ్ఛకుని పూరణ :-

ఒక ప్రియుడు ప్రియురాలితో నిట్లనెను.

"ఒ సుకుమారి : మన్మథమహోగ్ర సుమాతిగ బాణధారవే :
నా నఖి : మన్మనఃప్రియ : వినానిను నేనును నుండలేను కా
దే, సరసాంగి: సీదయిన యింపగు నామ మదెంత ముద్దహో :
వాసన లేకయున్ యతియు ప్రాసయు లేకయు చంపకం బగున్॥

సమస్య - 10

పుచ్చకుడు :- శ్రీ చిలుకూరి అమరవరప్రసాద్

✓ సమస్య :- జగము లెరిగిన ద్విజునకు జందెమేల ?

అవధాని పూరణ :-

తే॥గీ॥ బాష తెలిసిన వానికి వేషమేల ?

శ్రీ చిలుకూరి
అమరవరప్రసాద్

లోన మెఱిగిన వానికి మీసమేల ?

భక్తి నెఱిగిన వానికి బ్రతియేల ?

జగము లెఱిగిన ద్విజునకు జందెమేల ?

పుచ్చకుని పూరణ :-

బిచ్చ మడిగెడు వానికి బొచ్చయేల

ఇచ్చ లుడిగిన వానికి రచ్చలేల

బట్టివలలకు దువ్వెన పాటదేల

జగము లెరిగిన ద్విజునకు జందెమేల॥

సమస్యలు - పూరణలు 11

సమస్య - 11 పృచ్ఛకుడు :- శ్రీ లంకా సీతారామశాస్త్రి

నమస్య : సీతను జంపెనంచు నిరసించెను వారి ముదంబు తోడుతన్.

అవధాని పూరణ :-

ఉత్పలమాల

నాతినిఁ గోతిఁజేయఁగల నాదుఁడు రాముఁడు కోఁతినాదుఁడై
కోఁతినిఁ జేరి వేటొకఁడు కోఁతినిఁ జంపుటఁ జూడఁ జిత్రమై
చేతమునందుఁ దోచుఁ బగచెల్లును రావణుఁ డొక్కనాట నీ
సీతను జంపెనంచు నిరసించెను వారి ముదంబుతోడుతన్॥

పృచ్ఛకుని పూరణ :-

ఆతతబుద్ధి రాముడు నిజాశ్రిత దీయుతి నన్నువీడి సం
జాతకృపన్ మదీయ సహజన్ముని యాచనజేసె భార్యకై
ప్రీతిగ నన్ను గోరినను వెంటనె గూర్చనె సీతఁ బుణ్య మి
స్సీ, తను జంపెనంచు నిరసించెను వారి ముదంబు తోడుతన్॥

నమస్క - 12 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ శివహరి విశ్వనాథశర్మ

నమస్క : పగలే రాహువు పట్టె చందురుని యే పర్వంబు
లేకుండగన్॥

X అవధాని పూరణ :..

మతేభము

సౌగంధ్యం గూర్చు పదార్థసంతతులు సంశోభించి భాసింపగన్
ఖగమార్గంబునఁ బోవు చందురుని వీరన్ బర్వమాదున్ మహా
రగమై రాహువు పట్టియుంచె నకటాః గ్రస్తోదితుం దాయెనే
పగలే రాహువు పట్టెఁ జందురుని నే పర్వంబు లేకుండగన్॥

పృచ్ఛకుని పూరణ :..

తగురీతిం దుజ్జయించి శూన్యతిథి మోదంబార మధ్యాహ్న వే
ళగ నున్నట్టియెడన్ శయింపగను వాలాయంబుగా నొక్కడున్
తగ నిద్రన్ గ్రహణంబుగాంచె కలలోఁ దానెంత యాశ్చర్యమో
పగలే రాహువు పట్టె చందురుని యే పర్వంబు లేకుండగన్॥

సమస్య - 13

వృచ్చకుడు : శ్రీ కె. రాజన్నశాస్త్రి

సమస్య :- రాముం దంగభవార్తిఁ జెందె, నకటాః రామాః
సేవింపగన్.

అవధాని పూరణ :-

శార్దూలము

భామారత్నము తెందదేనియును సంవాస ప్రభాసిద్ధికై
యేదైపోదురొ యార్తిఁ జెంది యనఁ దా నిల్లాళి గేహంబునన్
సేమంబుంచి గమించినాఁడు రససిద్ధుండుగా నాశ్రితా
రాముం దంగభవార్తిఁ జెందె, నకటాః రామాః సేవింపగన్॥

వృచ్చకుని పూరణ :-

రామున్ సర్వగుణాఢిరాము మనుజువాఁడెదితున్ సద్యః
రామున్ పట్టపదాభిషేక కలితున్గాఁ జేయఁబూనన్ గడున్
వామ బొటది చిన్నివార్యవలనన్ బావించి స్వాత్మీభవద్
రాముం దంగభవార్తిఁ జెందె, నకటాః రామాః సేవింపగన్॥

సమస్య - 14 వృచ్చకుడు :- శ్రీ తిరుమల శేషాచార్యులు.

✓ సమస్య :- పున్నమచంద్రుఁ జూచి వెలవోయెను సూర్యుడు
తూర్పుకొండపై

అవధాని పూరణ :-

ఉత్పలమాల

అన్నలినాఁగి క్రొవ్వలపు సంతరమందు ఘటించి మించి సం
పన్నతనాదుఁ జేరి రతిభావవశీకృతుఁ జేయువేళ నా
వెన్నెలతేనిఁగూడ మఱపించు (వలపించు) ముఖమ్మును
గాంచుచుండగా
పున్నమచంద్రుఁ జూచి వెలవోయెను సూర్యుడు తూర్పుకొండపై॥

వృచ్చకుని పూరణ :-

పున్నమరేయి తన్వలచి పోకలఁ బెద్దెడు కాంతుఁజూచి, యా
పన్నత నొంది "ఛాయ" బలవంతపు కోర్కులుఁ దీవరింపగాఁ
గ్రన్నన వెంటనంట బిగికొగిలిఁ జేర్చి ప్రియాముఖంబునన్
పున్నమచంద్రుఁ జూచి వెలవోయెను సూర్యుడు తూర్పుకొండపై॥

సమస్య - 15

వృచ్చకుఁడు :- శ్రీ చిమ్మపూడి వేంకటసుబ్బహ్మణ్యం

సమస్య :- మార్తాండు ఉదయించు సత్తగిరిపై మధ్యాహ్నం
కాలంబునన్

అవధాని పూరణ :-

అవధాని పూరణ :-
కార్తూలము క్రలచు నులలెను
మహా సిద్ధులగునదిగ
మనసి నడులెన్నెను

చూర్తుల్ దోషులు మానవాధములు ప్రాదుర్భావముంజెంద వి
ద్యార్తుల్ తక్కఁగ నర్తులే కఱవుగా వ్యాపించు లోకంబునన్
గీర్తుల్ దక్కునెఁ యిట్టిపాఠములు నీకేకాదు పెక్కండ్రకొ
మార్తాండుం డుదయించు నస్తగిరిపై మధ్యాహ్నకాలంబునన్॥

పచ్చకుని హారణ :-

మూర్తి చెందిన షండరూపుడని బీష్ముంగూల్పయత్నించునేన్
 చూర్తుండౌ ద్రుపదాత్మజుండవురః తా ద్రోణున్ గురున్ జంపునే
 నాత్రిజెంది సుయోధనుండు రణమం దాపావనిన్ ద్రుంచునేన్
 మార్తాండు చుడఱుంచు నస్తగిరిపై మధ్యాహ్నకాలంబునన్॥

సమస్య - 16 వ్యచ్చకుడు:- శ్రీ చిల్లర ప్రభాకరరాయశర్మ

/ సమస్య :- కరిమాలను చూడగానే కన్నులు మూసెన్.

అవధాని పూరణ :-

కం॥ పరపు కవిత్వమునందున
సరయమ్ముగ సాగగలు శాస్త్రార్థ విదుం
డురుగతిఁ గను కథ వాలియు
కరిమాలను చూడగానే కన్నులు మూసెన్॥

పూరణ:- కరిమాలను చూడగానే కన్నులు మూసెన్॥

వ్యచ్చకుని పూరణ :-

అరి భీకర సమరములో
మరణించిన జేనిబదులు మరియొకవానిన్
వరియింపగ దా బోవుచు
కరిమాలను చూడగానే కన్నులు మూసెన్॥

సమస్య - 17 వృచ్చకుడు : శ్రీవరాయతం కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి

సమస్య : మంగలవాడు నీమగడు మానిని రుక్మిణి చింత

యేటికిన్.

అవధాని పూరణ :-

ఉత్పలమాల

సంగడియందు వర్ణనకుఁ జాలదు కృష్ణుని శక్తియుక్తి బా
ధంగొననేల ? సోదరుఁడు తార్కొనువేళ జయించి వచ్చి ని
న్నుంగొనిపోక నిశ్చయ మనుజెలి చూర్తులనుండి నిన్నునో
మంగలవాడు నీ మగడు మానిని రుక్మిణి చింత యేటికిన్॥

వృచ్చకుని పూరణ :-

సంగరమందు యాదవుని సారము పిండెద బంధుకోటితో
నం గడుపేరు కెక్కెదను నాతిని లెచ్చెద సన్నమాటలన్
గంగను కల్పిపోయెగదె గర్వము డిందగ భక్తపాశి నో
మంగలవాడు నీ మగడు మానిని రుక్మిణి చింత యేటికిన్

సమస్య - 18

ప్రచ్ఛకుడు : శ్రీపార్థవల్లె యోగానంద్

సమస్య:- క్రుంకంజొచ్చెను తూర్పుదిక్కునను సూర్యుం డల్లదే
చూడుమా !

అవదాని పూరణ :-

శార్దూలము

సంకోచం బొకయింతలేక సరసీజాతాక్షి కామప్రదా
నాంకంబౌ పురుషాయితంబునకు నాహృదంబు సంధింపుచున్
జంకున్ బొందమి దుష్టినొంది యిచ్చెన్ చాలింపుమాఃచంద్రుడున్
క్రుంకం జొచ్చెను; తూర్పుదిక్కునను సూర్యుం డల్లదే
చూడుమా॥

శ్రీపార్థవల్లె

ప్రచ్ఛకుని పూరణ లేదు

సమస్య - 19 పృచ్ఛకుడు :

శ్రీగంగరాజు వేంకటపూర్ణచిదంబరరావు.

సమస్య: మారుని బెండ్లియాడెను కుమార సవిత్రి తదేక చి త్తయై. ✓

అవధాని పూరణ :-

ఉత్పలమాల

పారవిహీనతం జెలగు భావవిశేషము శేముషీ ప్రభా
స్ఫారముగాగ, నీశ్వరుని స్వాంతమునందు వరించి చిత్త సం
భారమునందు నిల్చుకొని, పార్వతి కోరికపై నరీభవ
న్మారుని బెండ్లియాడెను కుమార సవిత్రి తదేక చి త్తయై॥

పృచ్ఛకుని పూరణ లేదు

అవధాని పూరణ :-
పారవిహీనతం జెలగు భావవిశేషము శేముషీ ప్రభా
స్ఫారముగాగ, నీశ్వరుని స్వాంతమునందు వరించి చిత్త సం
భారమునందు నిల్చుకొని, పార్వతి కోరికపై నరీభవ
న్మారుని బెండ్లియాడెను కుమార సవిత్రి తదేక చి త్తయై॥

సమస్య - 20

పృచ్ఛకుడు : శ్రీ యం. వెంకటేశ్వర్లు

✓ సమస్య : భానుడు వెల్లుచుండ నొకవంక తమస్సులు క్రమ్మి
వచ్చెడిన్.

అవధాని పూరణ :-

ఉత్పలమాల

ప్రాణములందుఁ దీపి యొక వంకను నర్జును డన్న భీతియున్
గానఁగరా, జయద్రదుడు రాన గరాక ప్రతిజ్ఞభంగమున్
గా నిడరాదటంచుఁ గర కంజము చక్రము సూర్యుఁ గప్పఁచోన్
భానుడు వెల్లుచుండ నొకవంక తమస్సులు క్రమ్మి వచ్చెడిన్॥

పృచ్ఛకుని పూరణ 1.

ప్రాణమునందుఁ దీపి మెయి నర్జును డన్న ప్రతిజ్ఞ లోపలన్
మానుగ దోప సైంధవుని మానసముం గలిగించుచుండ నా
దానవ శాత్రవుండు హరి తానొక మాయను గల్గజేయగా
భానుడు వెల్లుచుండ నొక వంక తమమస్సులు క్రమ్మి వచ్చెడిన్॥

సమస్య - 21 వృచ్చకుడు : శ్రీమాలా రామమూర్తి

సమస్య :- రాతిరివేళ బాస్కరుడు రమ్యముగా నుదయించె తూర్పునన్.

అవధాని పూరణ :-

ఉత్పలమాల

ప్రేతలమేలువాడు పదివేసములం దొక్క దైనవాడు, ఆ
యాతలిరాకుబోడులకు నందఱ కొక్కొక రూపువాడు, తా
జేతములందు బూర్జరస సిద్ధిని జేర్చగ నాడు చెల్లగన్
రాతిరివేళ బాస్కరుడు రమ్యముగా నుదయించె తూర్పునన్॥

వృచ్చకుని పూరణ:-

వాతతనూజ బాసుసుత వాలితనూభవ వహ్నిపుత్రకా
సేతువు గట్టు కాల మిదె, శ్రీమముగా గొని రండు కొండ, లీ
రీతిని నిద్రబోవ నగునే మరి నిద్దుర బోవగానగున్
రాతిరివేళ, బాస్కరుడు రమ్యముగా నుదయించె తూర్పునన్॥

సమస్య - 22 వృచ్చకుడు : శ్రీ పరిమి రామనరసింహం

సమస్య :- రణమది యెల్లవారలను రంజిలఁజేసి ముదంబుఁ

గూర్చెడిన్.

అవధాని పూరణ :-

చంపకమాల

గణగణ మంచు మ్రోగినవి గంటలు పిల్లలు పాఠశాల ప్రాం
గణమునఁ జేరినారు నునుగాంతులతో విలసిల్లు చుండ్రు; కా
రణము స్వతంత్ర పర్వమట! రమ్యతఁ గూర్చిన యట్టి పచ్చతో
రణమది యెల్లవారలను రంజిలఁ జేసి ముదంబుఁ గూర్చెడిన్॥

వృచ్చకుని పూరణ:-

క్షణమయినన్ విలంబమును సల్పక తిర్పతి వేంకటేశ్వరుల్
గుణముల కుప్పలో యనఁగఁ గోరినయట్లు శతాపదాన మం
దున రసపుష్టిఁ బద్యములు నూటినిఁ జెప్పఁగ వారచూపు ధా
రణమది యెల్ల వారలను రంజిలఁ జేసి ముదంబుఁ గూర్చెడిన్॥

సమస్య - 23 వృచ్చకుడు : శ్రీజొన్నవిత్తుల

యజ్ఞనారాయణశాస్త్రి

సమస్య :- చెరప దలంతురే ఘనులు చిత్తములన్ వగవారి
నేనియున్.

అవదాని పూరణ :-

అవదాని పూరణ :-

చంపకమాల

పరపు కవిత్వవైఖరి యపారముగా గమించువేళఁ జి
చ్చుట పిడుగొఁచు వచ్చి, ఘనసారము కోల్పడు పీడియమ్ముగాన్
సరసము డిగ్గజేయును ప్రశంసల్లు ప్రస్తుతదూరుఁ డిత్తఱిన్
జెఱవ దలంతురే ఘనులు చిత్తములన్ వగవారి నేనియున్॥

వృచ్చకుని పూరణ:-

నిరుపమ కావ్యతత్త్వ మిటు నేర్వగనెంచి ముదంబుతోడుతన్
సరసులలోన జొచ్చితి విశాలమనోజ్ఞ వినోదహేతువా
సరణి ఘటిల్లె నాకు బుధసజ్జనసంగతి శారదాకృపన్
చెరప దలంతురే ఘనులు చిత్తములన్ వగవారి నేనియున్॥

సమస్య - 24 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ దోసపాటి వేణుగోపాల్

✓ సమస్య : పరమై మిక్కిలి యంతరంగమును తా బాధించె
నిత్యంబు హా

నాల్గవది పూరణ :-

మలేభము

పరమై యియ్యది పూర్వజన్మకృతమై వాగీశ్వరీ సత్కృపా
కరమై సాగు కవిత్వ సంగతులలో గందోయిలో రేబువై
పరలున్ దోషము వాపు వ్యాకరణమున్ బాప్యాంతమున్ జూచితో
పరమై మిక్కిలి యంతరంగమును తా బాధించె నిత్యంబు హా॥

పృచ్ఛకుని పూరణ :-

తరమే మాదృశ దుష్టకర్ముకు నుద్యర్పాపతిప్రాణిన్
తరణోపాయము గానలేక, జడబుద్ధింజేసి, సంజాతకా
తరదావంబులఁ జిక్కువారికిని, సంతాపార్థవం బీదగన్
పరమై మిక్కిలి యంతరంగమును తా బాధించె నిత్యంబు హా॥

సమస్య - 25 వృచ్చకు డు : శ్రీ నడువల్లి శ్రీరామరాజు

సమస్య :- రతిని గాంచి బ్రహ్మ రక్తుఁ డాయె. ✓

అవధాని పూరణ :-

అ॥వె॥ వీణ చేతఁబట్టి వీనుల విందుగా
మ్రోయఁజేయువేళ హాయి నిడుచు
సరసకవిత మనకు సన్నిధిచేయు భా
రతినిగాంచి బ్రహ్మ రక్తుఁ డాయె॥

వృచ్చకుని పూరణ :-

సకలలోకమందు సరసత మెండుగా
నిలిపి కావ్యకన్యకలకు రూపు
దిద్ది తనకు ప్రతిగ దీర్చెడి సాధ్వి భా
రతిని గాంచి బ్రహ్మ రక్తు డాయె॥

సమస్య - 26

ప్రచ్ఛకుడు : శ్రీ ఏ. వి. సుబ్బారావు

✓ సమస్య : కడిగె గుహుండు రామ పదకంజయుగమ్ము
భయమ్ము పెంపునన్.

అవధాని పూరణ :-

చంపకమాల

అడిగెద నొక్కమాట తగునాయని యోచన చేయబోకు, నీ
యడుగుల దుమ్ము సోకుట నహల్యగ మారెను రాయి యండు,
నే

గడగకయున్న నావ యొక కాంతగ మారునొ యేమొ
యంచు దా

గడిగె గుహుండు రామ పదకంజయుగమ్ము భయమ్ము
పెంపునన్॥

ప్రచ్ఛకుని పూరణ లేదు.

సమస్య - 27

ప్రచ్ఛకుడు : శ్రీ శిలే నారాయణ

సమస్య : వాసిగ గౌరికాత్మజుడు వారిజ శల్యుడు శౌరికల్లుడౌ. ✓

అవదాని పూరణ :-

విశాఖ
పునర్వ
సమస్య

ఉత్పలమాల

ప్రాసయు దుష్కరంబయిన పట్టును గానగరాదు, దీశః సం
వాసము చేయు విఘ్నములు వర్తిలువాని, ననంగమూర్తినిన్
హాసముతో నదీపతిని నన్యపదమ్ముల చెప్పు మన్నచో
వాసిగ గౌరికాత్మజుడు వారిజ శల్యుడు శౌరి కల్లుడౌ॥

ప్రచ్ఛకుని పూరణ :-

బేసికనుల్ గలట్టి వెనువేలుపు దూర్జటి భర్తయేవె కా
మాసతి కేమియొను మణి మన్మథుడెన్న రతీశుఁ డెవ్వఁడో
వాసుకి వైరి యెవ్వనికి వాజి కుమారుడు చక్రి కేమగున్
వాసిగ గౌరికాత్మజుడు వారిజ శల్యుడు శౌరి కల్లుడౌ॥

సమస్య - 28 పృచ్ఛకుడు: శ్రీ తంగిరాల ఆంజనేయశాస్త్రి

సమస్య : అద్వైతస్థితిః బొందుచుందురు సదాఽహంబ్రహ్మ
యంచున్ జనుల్.

అవదాని పూరణ :-

శార్దూలము

విద్యేషమ్ములు లేవు రాగ మటులే వీనమ్ము నన్నంట దా
పై ద్వైతమ్ము సహింపబోనుఁ జెడు సంభాషింపఁగాబోనుఁ బా
దద్వంద్వంబును బట్టియుండుటనుఁ జిత్తంబుండు సం చెంచిరే
నద్వైతస్థితిః బొందుచుందురు సదాఽహంబ్రహ్మ యంచున్
జనుల్॥

పృచ్ఛకుని పూరణ :-

సద్వైద్యాగద మామయార్తులకు, నిచ్చల్, వ్యాధి పోగొట్టున,
ట్లద్వైతమ్ము, భవత్ప్రసంగముల, తా, మాలించి. తచ్చింతనో
ద్యద్వైరాగ్య వినష్టకామరుజులై, దర్మాత్ములై, సద్గురూ !
అద్వైతస్థితిః బొందుచుందురు, సదాఽహంబ్రహ్మ యంచున్
జనుల్॥

సమస్య - 29

వృత్తకుడు : శ్రీ జె. వి. కృష్ణమూర్తి

సమస్య : రంభకు నుద్భవించెనట రాముడు లోకవినోద

హేతువై.

అవధాని పూరణ :-

ఉత్పలమాల

దంభము నూపి రావణుడు తార్కానువేశల ధర్మరక్షణ
రంభకుఁ డెచు శాత్రవ విరాముడు కాఁగ జనింపనెంచి, తా
శుంభ దశేషశక్తి, గొని నూక్ష్మమతిన్ బరతత్త్వ రక్షణ
రంభకు నుద్భవించెనట రాముడు లోకవినోద హేతువై॥

వృత్తకుని పూరణ :-

కుంభిని మేలుబంతియన కోసలరాట్సుత శ్రీజనంబుసన్
శుంభదభిఖ్య గాంచినను నూనుని గాంచకపోయె, పుత్ర సం
స్తంభము గల్గినన్, ఎదుడు చాల తమింగనె, నిష్ఠి సుప్రసా
రంభకు నుద్భవించెనట రాముడు లోకవినోద హేతువై॥

సమస్య - 30

✓ పృచ్ఛకుడు : శ్రీ అవదానుల వేంకటలక్ష్మీనరసింహశాస్త్రి

సమస్య : రాముని చంపె రావణుడు రాజ్యము నిచ్చెను
ధర్మరాజుకున్.

అవదాని పూరణ :-

ఉత్పలమాలా యోగము భాషా చంద్రికా

ఎమె! వసంతసేన! యరుదెంచుము నీ విటు, నన్నుచూడు, వి
గ్నానిని నేను, సీపు వెనుకాడకు, నేను పురాణ సంతతుల్
సాన పఠించినాడ, ఒక చక్కనిగాథను చెప్పుమందువా!
రాముని చంపె రావణుడు రాజ్యము నిచ్చెను ధర్మరాజుకున్॥

పృచ్ఛకుని పూరణ :-

ఔమరి, ఆ విభీషణుడె, అంతటి లంకను, ధర్మరా జహా
తాముకుడైన రావణుడు కాలము చెల్లిననాడు గోరి తా
నైమరి, సీతదెచ్చి తనదైన వినాశము, నట్లు గోరగా
రాముని చంపె రావణుడు, రాజ్యము నిచ్చెను ధర్మరాజుకున్॥

సమస్య - 31 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ జి. ఎం. రామశర్మ

సమస్య :- రవిచంద్రులు కలసినారు రమణీయముగాన్.

అవధాని పూరణ :-

కం॥ ప్రవిమల దివస మ్మియ్యది
యెవరే వచియించినార లిది దుష్ట మటం
చవురా అమవసనాడే
రవిచంద్రులు కలసినారు రమణీయముగాన్॥

పృచ్ఛకుని పూరణ :-

ప్రవిమల శీతల కాంతుల
ఖవిభాస సమంచితోష్ణ కాంతుల నీనన్
సవసితచోరు కనులై
రవిచంద్రులు కలసినారు రమణీయముగాన్॥

సమస్య - 92 వృచ్ఛకుడు: శ్రీ గౌరీభట్ల రామకృష్ణశర్మ

సమస్య: తమతో రాగలరేమొ సాటిగ సిసీతారల్

కళానైపుణిన్.

అవదాని పూరణ :-

మత్రేభము

గమికర్మీకృత నైకనీవుతుడనై గణ్యప్రపంచమ్మునం
దమలోదాత్ర కవిత్వమార్గముల వ్యాఖ్యానించు సత్కావ్యముల్
సుమతుల్యంబులు వ్రాయు నాకు సరియా! స్థూలైక చక్షుష్కులౌ
తమతో రాగలరేమొ సాటిగ సిసీతారల్ కళానైపుణిన్॥

వృచ్ఛకుని పూరణ :-

రమణీయంబగు దేవతాధిపు సుధర్మా నాట్యరంగస్థలిన్
సుమనఃపుంజము గాంచి సంతసిల నచ్చో నిల్చి యింపారు నృ
త్యము గావించి సురేంద్రు మన్ననల కర్తంబైన తాదృక్తిలో
తమతో రాగలరేమొ సాటిగ సిసీతారల్ కళానైపుణిన్॥

సమస్య - ౩౩ పృచ్ఛకుడు : శ్రీ కె. వెంకటస్వామి

సమస్య : తల్లికి మగ దై నవాడు ధన్యుడు ధరలో. ✓

అవదాని పూరణ :-

కం॥ సల్లలితమ్ము కవిత్వము

వెల్లువయై చెప్పు శాస్త్రవిజ్ఞుం డవదా

నోల్లసితుండు, కళామ

తల్లికి మగ దై నవాడు ధన్యుడు ధరలో ॥

పృచ్ఛకుని పూరణ లేదు

సమస్య : 34 వృచ్ఛకుడు :

శ్రీ అక్కిరాజు సుందరరామకృష్ణ

✓ సమస్య : సీతకు రావణాసురుడు చిన్నికుమారుడు నిశ్చయ
ముగన్

అవదాని పూరణ :-

ఉత్పలమాల

సీతకు, బూర్వజన్మమని చెప్పిరి వేదవతీసతిన్ సురా
రాత్రికి కూర్చురాడు, విమలమ్ముగ నెమ్మది మందలించుటన్
నీరులు బోజనములు నేర్పుగఁ జూచిననాడు, మిత్రమా :
సీతకు రావణాసురుడు చిన్నికుమారుడు నిశ్చయముగన్ ॥

వృచ్ఛకుని పూరణ :-

పూరచరిత్రుడైన రఘుపుంగవు గాద మనోహరంబుగా
పాతికవత్సరంబులకు వైదికి పాతము జెప్పుచున్న మా
సీతయగారి హారు రది, శ్రీమతి రంగమ తేల్చె నీగతిన్
సీతకు రావణాసురుడు చిన్నికుమారుడు నిశ్చయముగన్ ॥

సమస్యలు - పూరణలు :

35

సమస్య - 35 వృచ్చకుడు : శ్రీ చుండి లక్ష్మీనారాయణ

సమస్య : బిడ్డ డవ్వను మోపించి పెండ్లియాడె. ✓

అవధాని పూరణ :-

తే॥ గీ॥ దర్మమును నాల్గుతెరగులఁ దనరునట్లు

జేయవలదన్న ఫలమునే స్వీకరించి

కామమున కొట్టుకొనిపోయి కదలి దేవు

బిడ్డ డవ్వను మోపించి పెండ్లియాడె॥

ప్రమాదకర
విషయము

వృచ్చకుని పూరణ :-

బాలగోపాలు బొందంగ బామ రాధ

హద్దులేనట్టి శాశ్వతానందజలధి

నోలలాడ మున్ముందుగ వలస వచ్చె

బిడ్డ డవ్వను మోపించి పెండ్లియాడె॥

సమన్య - శిరీ పృచ్ఛకుడు : శ్రీదివాకర్ణ వేంకటాచార్యుని

✓ సమన్య : యని రారాయని తెల్పినాడగె ద్విరేపాద్యంత
రేఫద్యనుల్.

ఆవదాని పూరణ :-

మల్లేభము కల్పనాచమకమిచ్చి

కనుగోకుండు మరంద మాశపడి, తా గైకోడు సంకేత మ
స్తనగం బంటెను బాస్కరుం దళికి బందంబాయె పద్మంబు, గా
దనిశీదంబునఁ గుండఁ జాల నిక రాధాయంచు నాతమ్మిరా
యని రారాయని తెల్పినాడగె ద్విరేపాద్యంత రేఫద్యనుల్॥

పృచ్ఛకుని పూరణ లేదు

సమస్య - 37 వృచ్చకుడు ; శ్రీ కేశవవంతుల

నరసింహశాస్త్రి

సమస్య : పతితలఁగోసి వందె నొకభామిని యాత్రిక

భోజనార్థమై.

అవధాని పూరణ :-

చంపకమాల

సతియట లోకు లెల్లరును సాధ్వియటంచుఁ బ్రశంససేయగా
నతిథులు వచ్చుచుండునెడ నద్దమరేయిని భోజనంబు ను
న్నతముగ వండిపెట్టు నొకనాడు సుధీశులు వచ్చుటన్, వన
స్పతి తలఁగోసి వందె నొకభామిని యాత్రిక భోజనార్థమై ॥

వృచ్చకుని పూరణ :-

పతులు సతుల్ ప్రయాణమయి పర్వతయాత్రకు వెళ్లుచున్ ఖుదా
ర్తత నొకచోట వండుకొనఁ దండ్లముఖ్యములుండి నూపసం
గతికయి కూరలేవియును గన్నడకుండిన తింతిణీకురు
ట్పతి తలఁగోసి వందె నొకభామిని యాత్రిక భోజనార్థమై॥

నమస్క - 38 పృచ్ఛకుఁడు : శ్రీమేడిచర్ల ఆంజనేయమూర్తి

✓ నమస్క ; ధవా : రమ్మనుచు భార్య విభునిం బిలిచెన్,

అవధాని పూరణ :-

కం॥ మదనుం డాతరమందున

మథనం బొనరింపుచుండ మానిని సత్యా

స్వదుఁడూదగ పిల్లనగ్రో

వి, ధవా : రమ్మనుచు భార్య విభునిం బిలిచెన్॥

పృచ్ఛకుని పూరణ :-

సుధరుచుల మించు రుచులకు

నిదులుగ నీకొఱకు వండి నేనుంచిన యా

మధురాహారము లున్నయ

వి, ధవా : రమ్మనుచు భార్య విభునిం బిలిచెన్ ॥

సమస్యలు - పూరణలు

సమస్య - 39 వృచ్చకుడు : శ్రీశలాక రఘునాథశర్మ

సమస్య : నన్య మర్థించి తపముండె సరవరుండు.

అవదాని పూరణ :-

తే॥ గీ॥ ఎన్నిజన్మల సీరితి నెన్నిమార్లు
పొందవలెనింక నేటికి ముక్తి గలుగు,
నుండునన్నాళ్లు మంచిగా నుండ, సౌమ
నన్య మర్థించి తపముండె సరవరుండు॥

వృచ్చకుని పూరణ :-

తాపములనెల్ల బోరార్చి, ధర్మబుద్ధి
గూర్చి, పార్వతీపతి పదాఙ్ఞార్చనమ్ము
క్షణమయిన వీడనీని నిక్కమగు సౌమ
నన్య మర్థించి తపముండె సరవరుండు॥

నమస్క - 40

ప్రచ్ఛకుడు : శ్రీ బి. ఆర్. శాస్త్రి

✓ నమస్క : కాలములందు మేలు కలికాలమె నీకిది, దేవ; జ్ఞాతమే!

ఆవదాని పూరణ :-

ఉత్పలమాల

ఆ లలితాంగి చిత్రములయందు నటించుట నేర్చియుండి, రూ
ప్యాలనుఁ బొంది, పల్కె నపురా కలికాలమునందు చిత్రరూ
పాలను సృష్టిచేయగలవాడు నరుండు, నిజమ్ముగా చతుః
కాలములందు మేలు కలికాలమె నీకిది, దేవ ! జ్ఞాతమే !!!

ప్రచ్ఛకుని పూరణ :-

ఏలచరించినన్ దనము నెట్లుగణించిన దర్మహినతన్
కాలిననైన మానవుల కాతువు సిన్ను స్మరించినంతనే
జాలి నటంచు వింటి నిది సత్యముగా నను బ్రోవ రాగదే
కాలములందు మేలు కలికాలము నీకిది, దేవ; జ్ఞాతమే !!!

సమస్య - 41 వృచ్చకుడు : శ్రీ దూశిపాళ గోపాలకృష్ణ

సమస్య : రావణ కుంభకర్ణులకు రాముడు పుట్టెను దర్మ మేలగన్. ✓

అవధాని పూరణ :-

ఉత్పలమాల

రావము నల్పుచుండగను రావణనామము సార్థకంబుగన్
రావణ సోదరుం డగుట రావణుకంటెను స్థూలకాయుడై
కావలెనంచు దౌష్ట్యములు గర్వమతుల్ పొనరింప మృత్యువై
రావణ కుంభకర్ణులకు రాముడు పుట్టెను దర్మ మేలగన్ ॥

వృచ్చకుని పూరణ :-

పావనమౌ చరిత్రగల పావనిఁ బ్రోచుఁ దలంపుతోడుతన్
భావన చేయగా, పరమపావని జానకి పొందుగోరి తా
ప్రబోవగ నన్నునీండులను ప్రబోవ జటాయువు నెంచి మృత్యువై
రావణ కుంభకర్ణులకు రాముడు పుట్టెను దర్మ మేలగన్ ॥

సమన్య-42 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ పి.యస్.ఆర్. ఆంజనేయశాస్త్రి

సమన్య : గురుశంకరుడున్ భజించె గురుగోవిందున్.

అవధాని పూరణ :-

కం॥ వరశక్తిన్ మఱియిల్లుచు

చరియించుచు భవమునందు (జ్ఞానముగొని యీ)

(శ్రవణ, దశ, జెల్లరిదగు, నా) శ్రవణముచును భావించుచు

గురుశంకరుడున్ భజించె గురుగోవిందున్ ॥

పృచ్ఛకుని పూరణ :-

కరుణన్ లా గోవింద

స్మరణన్ మూఢమతులందు చైతన్యశ్రీ

కరముగఁ చెప్పెనన, జగద్

గురుశంకరుడున్ భజించె గురుగోవిందున్ ॥

సమస్య - 43 పుచ్చకుడు : కె.వై.ఎల్. నరసింహారావు

సమస్య : అద్వైతమ్మది సంశయాస్పదము నింద్యమ్మయ్యే నా సైక్యమున్ ✓

అవధాని పూరణ :-

శార్దూలము

విద్వాంసుల్ పలురీతులన్ పలుకుదున్ విజ్ఞానవైశిష్ట్యముల్
ఉద్వేగంబును గల్గజేయు విషహాస్యోక్తుల్ ప్రవాహించినం
పద్వైశిష్ట్యము నొందుమాడులును, ధర్మభ్రష్టులౌవారియం
దద్వైతమ్మది సంశయాస్పదము నింద్యమ్మయ్యే నా సైక్యమున్॥

పుచ్చకుని పూరణ :-

విద్యేషమ్మును జంపివేయగల సద్విజ్ఞానశాతాసి,యే
విద్వాంసుండును విర్రవీగుటకు తావేలేని మార్గమ్ము,కృ
ష్ణద్వైపాయన సూత్రజీవిత పరాశాస్త్ర మ్మభేదమ్ముగాన్
అద్వైతమ్మది సంశయాస్పదము నింద్యమ్మయ్యే నా సైక్యమున్॥

సమస్య - 44 వృచ్చకుడు ; శ్రీ తిరుమల శ్రీనివాసాచార్య

✓ సమస్య : అవలీలగ బాల యెత్తె నశ్వము నంతన్.

అవదాని పూరణ :-

కం॥ అవకాశము కలిగినదని

కవలాచతురంగ మాడగా పనిపూనన్

అవునా అశ్వ మటంచును

అవలీలగ బాల యెత్తె నశ్వము నంతన్ ॥

వృచ్చకుని పూరణ :-

యువకులు చదరంగమున ప

రవశులుగా నుండి 'కాఫీ' త్రాగెడువేళన్

అవలోకించి హఠాత్తుగ

నవలీలగ బాల యెత్తె నశ్వము నంతన్ ॥

నమస్క - 45 వృచ్చకుడు : శ్రీ పేరాల భరతశర్మ

నమస్క : ద్రౌపది సీత యిర్వు రొక తండ్రికి బుట్టిన బిడ్డలే కదా. ✓

అవదాని పూరణ :-

ఉత్పలమాల

ద్రౌపది కొంగు వట్టుకొను దౌష్ట్యముచేత సుయోధనుండు, భూ
జాపతి దొలనుండ మహిజన్ గొనిపోవగ రావణుండు, సం
తాపము నొంది నాశనము దాల్చిరి, వారలు దైవపుత్రికల్
ద్రౌపది సీత యిర్వు రొక తండ్రికి బుట్టిన బిడ్డలేకదా!!

వృచ్చకుని పూరణ :-

ఒక తండ్రి తన కూతుండ్రతో నన్నమాఁ లివ్వి.

మీవయిఁ గూర్మిఁ బెంచితిని మిక్కిలి భారతసంప్రదాయ సా
ధ్వీవరమార్థతన్ మెలగుతీధున, పెట్టినపేర్లు సార్థకం
బై వరగంగ వర్తియెడు నావరమోత్తమ కాంతలట్టు
ద్రౌపది : సీత : యిర్వు రొక తండ్రికి బుట్టిన బిడ్డలేక నా !!

సమస్య - 46

వృద్ధకుడు : శ్రీ లంకా సీతారామశాస్త్రి

✓ సమస్య : పుంస్తవము లేనివా డొకడు పూనిక నల్వరతో
రమించెగా.

అవధాని పూరణ :-

ఉత్పలమాల

పుంస్తవము చూడగాదగును పోయితగాని వధానమందు, నా

పుంస్తవ మదెంతపాటియని పూనికనూనుచు నిచ్చినార లీ

పుంస్తవ మటంచు ప్రాస, తమ పుంస్తవము చూచెద,

పిచ్చివల్కులై

పుంస్తవము లేనివా డొకడు పూనిక నల్వరతో రమించెగా॥

వృద్ధకుని పూరణ :-

సంగ తమైన బ్రహ్మమును సాంధ్య మొనర్చెడి కాలమందు లో

సం స్థితిజేయ నందుల గనంబడె లింగవిహీన, మంత్ర దా

సం స్థితియన్న, దేహిరె, మనంబది వర్గచతుష్టయార్థ మా

పుంస్తవము లేనివా డొకడు పూనిక నల్వరతో రమించెగా॥

స్తు - స్తవ - ప్రాసము ?

సమస్య - 47 వృచ్చకుడు: శ్రీ శివసూరి విశ్వనాథశర్మ

సమస్య: భర్తకు కంఠసూత్రమును బామిని గట్టె
భళీయనన్ జనుల్.

అవధాని పూరణ :-

ఉత్పలమాల

ఆర్తినిఁ జెందినట్టి యొక యాడుది పాడుదిగా దలంచి, కా
మార్తిని నన్యకాంతల సమాగమమంది బికారియయ్యె, వి
త్తార్తిని కాశ్యపీదబడ, నాతని బానిసగా, దలంచుచున్
భర్తకు కంఠసూత్రమును బామిని గట్టె భళీయనన్ జనుల్॥

వృచ్చకుని పూరణ :-

ఆర్తి దొలంగ నెవ్వనికి నంగనఁ జేయును నేవ ? దేనినిన్
భర్తయుఁ గట్టు లగ్నమున భార్యకు ? సాహసి యెవ్వ
లన్ ?

కీర్తికి నబ్ధిరాముడల కీశయుతంబుగఁజేసె నేమ ? నన్
భర్తకు, కంఠసూత్రమును, బామిని, గట్టె భళీయనన్ జనుల్॥

సమస్య - 48

వృచ్చకుడు : శ్రీ కె. రాజన్నశాస్త్రి

సమస్య : నగదారి యనంగుఁ ద్రుంచె నాతిని బ్రోచెన్.

•

అవదాని పూరణ :-

కం॥ అగణిత శక్తియుతుండౌ

భగవంతునిమీద కుసుమబాణము లేయన్

దగులన్ గోపంబునఁ బ

న్నగదారి యనంగుఁ ద్రుంచె, నాతిని బ్రోచెన్॥

వృచ్చకుని పూరణ :-

అగణితా గుణగరిమం

భగణితమై యున్కిఁ గుసుమబాణాహస్తన్

తెగఁగోయ నెంచి తా ప

న్నగదారి యనంగుఁ ద్రుంచె, నాతిని బ్రోచెన్॥

సమస్య - 49 వృచకుడు : శ్రీ పుల్లెల శ్రీరామచంద్రుడు

సమస్య : ముక్తికి గారణము విషయభుక్తియే తలపఁ. ✓

అవధాని పూరణ :

కం॥ ముక్తుడు కానెంచినచో

రాజ్యప్రసాదన

రక్తుడు కాకుండవలయు, (ధర్మణుడు విషయ

త్యక్తుం దెవ్విధి జెల్లును) తృప్తుడు కాకుండా

ముక్తికి గారణము విషయభుక్తియే తలపఁ॥

వృచ్ఛకుని పూరణ :

రక్తిమెయిఁ బహువిషయా

సక్తిఁ బెంపొందజేయ చలచిత్తమునఁ

భక్తియు కుదరదు దురితా

ముక్తికి గారణము విషయభుక్తియే తలపఁ॥

సమస్య - 50 పృచ్ఛకుడు: శ్రీ తంగిరాల ఆంజనేయశాస్త్రి

✓ సమస్య : కప్పను గాంచి, పన్నగము కాతరమౌచును ^{హా} పౌతె
మింటికిన్.

అవదాని పూరణ :

ఉత్పలమాల

చెప్పలు కిట్టుకిట్టుమనుఁ జేత దరించును దుడ్డుకట్ట, తా
నిప్పటి కెన్ని సర్పముల నెట్లు వధించెనో చెప్పరాదు, నే
నిప్పటి కౌక్కమార్గమున నేగుటయే సుఖమంచు నెంచి, వెం
కప్పను గాంచి పన్నగము కాతర మౌచును ^{హా} పౌతె మింటికిన్॥

పృచ్ఛకుని పూరణ :

లప్పడు గారడీడు తన యద్భుతవిద్యను జూపుచుండగా
తప్పెట్రమోగ, బుస్సనుచు దాపునకుం జనుదెంచె సర్ప, మా
చొప్పున బేక మొక్కటియు చోద్యముగా నరుదెంచె వీర, నా
కప్పనుగాంచి, పన్నగము కాతర మౌచును పౌతె మింటికిన్॥

సమస్య - 51

వృచ్చకుడు : శ్రీ మల్లంపల్లి సుబ్రహ్మణ్యశర్మ

సమస్య : ఉమకుం దోడు శివుండు కాడు హరియే యూహించి
భాషింపగన్.

అవధాని పూరణ :

మల్లేభము

సుమశస్త్రంబుల నేయె మన్నుడుని నీశుం డల్లపాలాగ్నిచే
నమలోదాత శరీరయుక్తు నశరీరాయత్తునిం జేసి య
యుమఁ బెండ్లాడిన గాఢ నీవు వినవో యూహించి భాషింపగన్
ఉమకుం దోడు శివుండు కాడు, హరియే యూహించి
భాషింపగన్॥

వృచ్చకుని పూరణ :

అమలోదంతులు శంకరుల్ నుడివి రాయావట్టులన్ విష్ణువ
య్యె, మహేశాసుని సామిభాగమని; యిట్లే శ్లోకముల్ పెక్కు కా
న, మదిం దోచెడి విష్ణుపార్వతుల యంతవ్యక్తియే యీశుడో;
యుమసున్ తోడు శివుండు కాడు, హరియే యూహించి
భాషింపగన్॥

అంశములు

వర్ణనలు

అంశములు - వర్ణనలు

వర్ణన - 1 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ రాచర్ల సూర్యనారాయణశాస్త్రి ✓

అంశము : తల్లిదండ్రులకు ఎవరు ప్రయోజనకారులు ?

పుత్రులా ? పుత్రికలా ?

అవదాని వర్ణన :

వరకుల్కు మనుపేర వైశాచిక శ్రవృత్తి

జగతియందున మేటి జగద మాయె

బొత్తిళ్ళలో బిడ్డ బొదిగి పెద్దగ జేసి

స్థితిమాతునిగ జేయ జెడుచునుండె

బిల్లలే లేనట్టి చల్లని తల్లికి

బహుమానముల నిచ్చు ప్రభుత యాయె

బహుమానములు వీడి సహవాసముల జెంచి

సంతాన మంది పోషణకు లేక

వారి రహస్యాధిపై నూచు వారికన్న

దరను నిరభయ్యులై యున్న దన్యులందు

నార్యవాదమ్ము లొకవంక, నవనిజనుల

వాద మొకవంక; నేనేమి పలుకగలను ?

వర్ణన - 2

వృచ్ఛకుడు : శ్రీ కె.వి. చలపతిరావు

✓ అంశము : అకాల వర్షాలు ఎందుకు ?

అవధాని వర్ణన :

భగవంతునివై భక్తిని

నగణితముగఁ జెంచునట్టి యార్యత పోయెన్

వగ పేటికి నీనాటికి

భగవంతుం దాగ్రహింప వర్షబ్రుడుగన్ ॥

వర్ణన-3 వృచ్ఛకుడు : శ్రీ యం.వి.యల్. నరసింహారావు

✓ అంశము : భారతీర్థస్వామి వై భవము

అవధాని వర్ణన : అంతః సముద్రము.

సంతసము నిండుచోన చెంతనిడి ప్రేమమెయి

వింతయగు పత్సలత స్థానమున నిండున్

దంతువునఁ జూపుచైననారములు గూర్చునటు

లంతరము వద్యములనంతములు గుప్పన్

బంతమున దీక్షఁగొని విత్తైనవధానత ర

హింతువని దీమతి సుఖితువనుచున్ వే

దాంత విదులైన బుధులెంతయును దీవనలఁ

బంతురన భౌర్వకృత మెంత సుకృతంబౌ ॥

వర్ణన - 4

వృచ్చకుడు : శ్రీ పాతూరి నాగరాజు

అంశము : గదను ఉత్పలమాలలో పర్ణించుట.

అవధాని వర్ణన :

పండితు లుండవచ్చు ననివారణ నాశువుఁజెప్ప సత్కవుల్
మెండుగ నుండవచ్చుఁ గృషిమించిన వ్యాకరణంబునందు ను
ద్దండులు నుండవచ్చుఁ బలుతార్కికులందఁగవచ్చుఁ దప్పలే
కుండఁగవచ్చునే నలుపుచుండెడి యీ యవధానమందు నా
కండగనుండి సన్నుఁ బరిహాసము సేయరటంచు నెంచెదన్ ॥

వర్ణన - 5

వృచ్చకుడు : శ్రీ చక్రావధానుల రెడ్డెప్పరవేజీ

అంశము : మీ కవితాధారపై అయహారిలో

అవధాని వర్ణన :

అయ హారి

కవనమును సలుపుటయు సవనమును సలుపుటయు
నెవరికయినను సుకృత మపునది యథార్థం
బవిరళకృషిని శీలిపి ప్రవిమల రసము నిశిపి
తొవచెలుల హితునిగుణ కవితలను వ్రాయన్
సవిద్యగతి నెఱుఁగునట పవనుగతి శరఁగునట
కవిఘనత జగతిపయి నవనవత గొంచున్
కవనమతి నొనఁగుటను భవువిచుతి సలిపెదను
పవలనక నిశ్చయనక దివిజ జననాధున్ ॥

వర్ణన-6 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ లక్ష్మీంశెట్టి సూర్యనారాయణమూర్తి

అంశము: శతావధానిగారి కుడిపాపిడి వై శిష్యము (ఆటవెలదిలో)

అవధాని వర్ణన :

కుడియు నెడమయైనఁ గూడదు దోషము

తమరు వినరె దేవదాసు పలుకు

పరఁగవలయు గాని పాపిడి యెటనున్న

కాదు దోషమని ప్రసాదు పలుకు ॥

వర్ణన - 7

పృచ్ఛకుడు : శ్రీ అద్దేవల్లి సోమనాథము

అంశము : పర్వాకాలములో మేఘచ్ఛాదితుడైన చంద్రుడు.

అవధాని వర్ణన :

హయవ్రతమున

వర్షమందుఁ బరఁగుచుండు

హర్ష ముడిగి యబ్జవైరి

శిర్షమందుఁ జేరె బాద

తర్ష మెనఁగఁ దారఁ జేరె ॥

వర్ణన-9 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ కొండూరి నారాయణమూర్తి

అంశము : ఉత్తమ సాహిత్యము ఎలా ఉండవలెను ?

అవదాని వర్ణన :

హృదయమునందు నమ్మదము నేర్పడఁగావలె నగ

వదలను గూర్పఁగావలయు భాసిలఁగావలె నా

పదలను గూర్పరా దిటుల వర్తిలుచో మహిఁ బా

యదు కవిశబ్ద మాతనిని నాతఁడె డన్యుఁ డగున్ ॥

వర్ణన-9 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ కొండూరి సుబ్రహ్మణ్యం

అంశము : జ్ఞానియైన నాస్తికుడు, అజ్ఞానియైన ఆస్తికుడు, విద్యా
వంతుడైన చోరుడు, కామాంధుడైన వృద్ధుడు -
వీరిలోని సామాన్య గుణములు (ఉత్పలమాలలో)

అవదాని వర్ణన :

జ్ఞానవిహీనుడై చెలఁగుచాచ్చున ఆస్తికుఁ డైననేమి,వి

జ్ఞానముగల్గి నాస్తికత సాగినచో సుఖ మేమికల్గు,వి

ద్యానిధియయ్యుఁ జౌర్యపరతంత్రుఁడుకాఁగ భవంబు లేదు,కా

మానకు లొంగి వృద్ధుడును మాన్యుఁడు కాఁడిల మూడు

వర్ణన - 10

ప్రచ్ఛకుడు : శ్రీ ఈరని శ్రీరామశర్మ

అంశము :- కృష్ణరాయని మానసిక సౌందర్యము - అన్న
పూర్ణాదేవి తొలిరేయి పడకగదిలో ఆతని జంప
బోయిన సందర్భములో.

అవధాని వర్ణన : ఒక సుప్రసాదము

హాసముతోడ మేను నువహారముగాన్

దీసికొనంగఁజాల మిని దేవి! పిట్టల్

రోసము నొందనేలకొ, మరుగొనకా

వేశముఁబొందెనేనిటను విద్యుత్తోన్॥
మీముఠానొకరినొకరిచ్చి పుచ్చుచు

వర్ణన - 11 ప్రచ్ఛకుడు : శ్రీ హెచ్. హరిశ్చంద్రారెడ్డి

అంశము : గోమహిషమ్ములు లాగు బండిని సంసారముతో
పోల్చి చెప్పుడు.

అవధాని వర్ణన :

గోమహిషమ్ములం గలిపి రూర్చినచో శకటప్రయాణమై

యామహి నొప్పియుండఁ దగునే యిటు దంపతులుండఁ

గోరుటల్

కామము దర్మమార్గమున గాఢతనొంది సుఖప్రయాణమున్

సేమముతోడఁ జేయదగుఁ జెల్లుసుమీ యనురాగ మివ్విధిన్॥

వర్ణన - 12

పుచ్చకుడు : శ్రీ రాంబట్ట శివప్రసాద్

అంశము : పుద్దుడు, శస్త్రచికిత్సలో నిపుణుడు, ఆయన వైద్యుడు
హఠాత్తుగా కవి ఆయనచో నాతని మనోభావా
లెట్లుండును :

అవధాని వర్ణన :

కృష్ణా నమః పరమే

రుధిరంబట్టు రసంబు నింపదగనే రూప్యంబు లార్జింపనే
సదనద్యోచనజేసి భాగముల నీషద్బేదరూపమ్ముగాన్
గదియింపం దగనే విశేషముగ నీకావ్యప్రపంచంబునం
దది కావ్యంబులే రత్నమై పరగదే : ఆర్యుండఁ గాకుందునే॥

వర్ణన - 13 పుచ్చకుడు : శ్రీ అత్తలూరి రాధాకృష్ణమూర్తి

అంశము : శారదాదేవి మీద చంపకమాలలో.

అవధాని వర్ణన :

సరసకవితవై ఖరిని సన్నిధిసేయఁగలట్టి సన్నిధిన్
జరయశ మబ్బజేముటకుఁ జేయఁగ నెన్నో వదానప్రక్రియన్
సరసమతిన్ స్మరించెదను శారద నివ్విధి భావపీఠిలోఁ డి
బరుగులు తీసుఁగాదగిన భాషయు భావము సాకొనంగఁగన్॥

వర్ణన - 14

వృచ్ఛకుడు : శ్రీ టి. రామగోపాల్

అంశము : సరస్వతీదేవి వీణాగానము చేయుచుండగా ఆమె

గాజులశబ్ద మెట్లుండును ?

అవధాని వర్ణన : వచ్చుచున్నాను, వచ్చుచున్నాను, వచ్చుచున్నాను, వచ్చుచున్నాను, వచ్చుచున్నాను, వచ్చుచున్నాను, వచ్చుచున్నాను, వచ్చుచున్నాను, వచ్చుచున్నాను, వచ్చుచున్నాను.

స్వరసంధాన విధానమాదురులు విస్ఫూరింపఁ దాశస్థితిన్
వరపీణామృదుపాణి పాణియుగ సంవాసంబు బాసింపఁగన్
గరయుగ్మస్థిత రత్నకంకణ రుణక్కరంబు తోరంబుగన్
బరగున్ శ్రావ్యము భవ్యమౌచుఁ గడు దివ్యంబైన కావ్యంబు
గన్॥

వర్ణన - 15 వృచ్ఛకుడు : శ్రీ కొమ్మరాజు రాధాకృష్ణమూర్తి

అంశము : రాధాకృష్ణుల ప్రణయము త్రిమతాలకు ఏ విధముగా ఆరాధ్య మయినది ?

అవధాని వర్ణన : ముచ్చటయ్యెను, ముచ్చటయ్యెను, ముచ్చటయ్యెను, ముచ్చటయ్యెను, ముచ్చటయ్యెను, ముచ్చటయ్యెను, ముచ్చటయ్యెను, ముచ్చటయ్యెను, ముచ్చటయ్యెను, ముచ్చటయ్యెను.
దైవదైవతములన్ విశిష్టపగు నదైవత్వమునందేని స్త్రీ
జాతబౌ నొక భక్తియే యిరువురే సారూప్యమే యాశ్రితల్
గా తత్తత్కర తత్వవేద్యులగు లీలామోహనాకారుడున్
ప్రేమల్ లా మనురక్త త్రావణి గతీశ్రేయఃప్రదుల్ గావులన్॥
సోదధి

వర్ణన - 16 పుచ్చకుడు : శ్రీ లంకా వెంకటసుబ్రహ్మణ్యం

అంశము : ఇందిరాగాంధీ మరణవార్త విన్నప్పటి మీభావాలు. ✓

అవధాని వర్ణన : సామెతలతో జరిగిన వివాదం నెలకొని ఉన్నది. చివరకు, అదృశ్యమైనది.

బలవంతుల్ బలహీనులన్ మలుపు దొర్చాగ్యంబు పోధాడగా.

గలమే భావిని జూడజూడ నొక 'స్టేన్ గన్' కూరదృక్కాంతి

కిన్

బలియై పోవుట కంచె చేసుడిను దొర్చాగ్యంబు గాబోలు నీ

పలుకేదీ ప్రియదర్శినీ : మధురవాగ్వైదుష్య మేపారగన్॥

ప్రియదర్శినీ అనే పదాన్ని ఉద్దేశించి ఉద్దేశించినట్లు.

వర్ణన - 17

పుచ్చకుడు : శ్రీ వి. నారాయణ

అంశము : భక్తివైరాగ్యాల మధ్యగల తారతమ్యము. ✓

అవధాని వర్ణన :

భక్తియుండవచ్చు బరగు భోగములందు

రక్తి నొందకుండు భక్తి గొనడు సుదైహికం

భక్తిగల్గి వైని వైరాగ్యముం గల్గు

వాడు ధన్యుడనగు బరగుచుండు॥

వర్ణన - 18

పుచ్చకుడు : శ్రీ పి. నాగభూషణరావు

అంశము :- బైటసిటీబస్సులహారు - ఇక్కడ ప్రశ్నలహారు.
(శార్దూలవృత్తములో)

అవధాని వర్ణన :- హాస్య కవితా శాస్త్రము

నేనే యంచును వాహనంబులుహుఁ నేనేయంచుఁ బద్యంబులున్
నేనే యంచును నేనెయంచు మఱి నేనేయంచు నేనంచు నే
నే నేనే యని మీద మీదఁ బడుఁగొన్సె పేక్షకుల్ మచ్చగన్
నానోటన్ వినిపించు పద్యముళి యానందంబు సంధించెడిన్॥

వర్ణన-19

పుచ్చకుడు : శ్రీ జి. హనుమంతరావు

అంశము : విజయనగర రాజ్యస్థాపనకు విద్యారణ్యుల కృషి.

అవధాని వర్ణన : హాస్య కవితా

కలి మింశంచు ముహూర్త మెంచుకొని శంఖద్వానముం
జేయఁగా

బలుకన్ వేటొక జంగమద్దరిని దా ద్వానంబు గావింప వ్యా
కులన్ జెందియు రాయసోదరులు శంకుస్థాపనం జేయఁగా
బొలిచెన్ మూడు సహస్రముల్ నిలువకే మున్నూబు వర్షంబులే॥

వర్ణన - 20

వృచ్చకుడు : శ్రీ మోచర్ల నాగరాజు

అంశము : మీ అవధానవార్త నారదునివలన విని పార్వతీపర
మేశ్వరులు వచ్చినచో నెట్లుండును ? ✓

అవధాని వర్ణన : అవధాని చదువుచున్నాడు.

కలహముమాత్రమే తమకుఁ గావలెనంచు వచించుచుండు లో
కులు పలుగాకులొచ్చు నిటఁగూడు జనంబులు సాహితీపిపా
సులు, పలుపండితోత్తములు, సూక్ష్మమతుల్, కవిరాజరాజులున్
బొలయ శతావధానమును బొందికఁజేసె వరప్రసాదుడై ॥

వర్ణన-21

వృచ్చకుడు : శ్రీ బి. వేణుగోపాలాచారి

అంశము : దశావతారములు. ✓

అవధాని వర్ణన : అవధాని చదువుచున్నాడు.

పదివేసంబులయందు ధార్మికవిధిన్ బాసింపగా నెంచి, చె
ల్లెడు సీవక్కట పెక్కురూపముల పర్ణింపం దరంబొనె,య
య్యదిగో మత్స్యము, కూర్మరాజము పరాహమ్మున్ నృసింహ
ముప్పేం

ద్ర దశాస్యాంతక జామదగ్న్య హరి బుద్ధ స్సౌర కల్యాభ్య
మున్ ॥

వర్ణన-22 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ శేష రామానుజాచార్యులు

X అంశము : కనిష్క విమానప్రమాదము అందించిన ఆకాశ వాణివై.

అవధాని వర్ణన :

ఆకాశమ్మున వాణి నిల్చినది యయ్యాకాశ మార్గంబునన్
సాకల్యమ్ముగ యాత్రికుల్ జలధివాసం బెంచిరోయంచు,ది
వ్యాకారమ్మును డెందినా రనుచు దుఃఖాస్తోకమైనట్టి వా
రైవారుష్యము సోకునంత హృదయద్రాక్ష్ణేదముం గల్గెడిన్ ॥

వర్ణన - 23 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ యస్. అనంతరెడ్డి

✓ అంశము : జీవస్మృక్తి ఉపాయము.

అవధాని వర్ణన : *ప్రాణుల వాకు జీవస్మృతి*
ప్రకృతి చిహ్నములు

పరుని కువచారమును జేయఁ జరఁగెనేని

యేరి కవచారమును జేయ నెంచడేని

ప్రస్ఫుటై వాడు దరలోనఁ దనరుచుండు

ఇంతకన్నను వేదాంత మేమి కలదు ॥

వర్ణన - 24

వృచ్చకుడు ; శ్రీ పి. ఆనందరావు

అంశము : శివకేశవులకు అభేదము (ఉత్పలమాలలో) ✓

అవధాని వర్ణన : పాద్యం వలన . ఆలంకార చమత్కారం

కేశవుఁ డొక్కఁడే ఘనుఁడు, కేశవుఁడే మన దైవమంచు, గౌ
రీశుఁడె దైవమంచు నతఁడే ఘనుఁడంచు వచించుచుండురా
యీశునికేని, కేశవునికేనియు భేదము గానరాదు, వా
రాశియు నొక్కరూపము, తరంగములే పదివేల రూపముల్ ॥

వర్ణన - 25

వృచ్చకుడు : శ్రీ లంకిరాజు దత్తాత్రేయ

అంశము : రమానాథుఁడు, ఉమానాథుఁడు, వాణీనాథుఁడు ✕

వీరు లోకకల్యాణము నెట్లు చేసెదరు ?

(చంపకమాలలో)

అవధాని వర్ణన :

చదువునొసంగుచుండు, ఘనసంపద నిచ్చును, శక్తినిచ్చు, నా
పదలను గల్గినీక జనభావమునందున గౌరవాభ్యసం
పదల నొసంగుచుండురట బ్రహ్మయు, విష్ణువు, నీశ్వరుండు, సంతోష
నెడమలభోగభాగ్యముల సాగంగఁ జేతురు లోకు తెల్లరన్ ॥

వర్ణన - 26

పుచ్చకుడు : శ్రీ వై. నత్యనారాయణ

అంశము : మంచిప్రభువు లక్షణములు.

✓ అవధాని వర్ణన : సామగ్రిక సౌందర్యము

దర్శము నాల్గుపాదములఁ దాఠసిలన్వలె, రాజనీతిలో
మర్మ మెఱుంగగావలయు, మాన్యతనంది గమింపఁగావలెన్
భర్మమయంబు దేశమును భావ్యముగాఁ బర లొందనీక, న
త్కర్మలు సేయుచుండవలె దఱుఁడుగావలె రాజు రావలెన్ ॥

వర్ణన. 27

పుచ్చకుడు : శ్రీ పాతూరి రవి

అంశము : దీపనిర్వాణ గంధము (శార్దూల వృత్తములో)

✓ అవధాని వర్ణన :

పోగాలం బది దాపురించునెడలన్ బోఁగోరు శాస్త్రార్థవి
ద్యాగంధంబును స్వీకరింపరట, మిత్రప్రోక్త సంభాషణల్
రాగాలంచు నిరాకరింతురట లైలంబింక నిర్వాణమై
నాగన్ దివ్యైల తావి మూర్ఖునరు నాశంబందు కాలమ్మునన్ ॥

వర్ణన - 28

వృచ్చకుడు : శ్రీ యం.వి. రమణ

అంశము : ఆదిశంకరులకు నేటి శంకరులకు పోలిక. ✓

అవధాని వర్ణన : ప్రసంగం.

మతవిద్వేషము లెక్కువైనపుడు సన్మానార్హుడై తాను బూ
జ్యుల గల్గించెడి మార్గమందు కవితాసాంగత్యముంగూర్చి, యు
న్నతుడై సాగిన శంకరాఖ్యునకు వీణాపాణియైనట్టి దా
రతియై భారతి వచ్చినా రిటకు తీర్థస్వామి సత్తీర్థులై ॥

వర్ణన - 29

వృచ్చకుడు : శ్రీ పరచ కిషన్ రావు

అంశము : సగుణోపాసన చేయువారికి భగవంతుడు పుంలిం
గమా : స్త్రీలింగమా : సపుంసకలింగమా : మఱి
యితరమైన దానిని ప్రతిపాదించురా :

అవధాని వర్ణన : ప్రసంగం.

లింగములందు నొక్కగుణలింగము చేర్చుడు రమ్యభావనా
లింగము మీకు గల్గునెడ లేదు సమస్య రవంతయేనియున్
బంగరు పూలనుంచి యొకబాటను బద్రము సేసియుండ
లింగవివక్షతోడ బనిలేదు గ్రహింపుము లింగరాజమా : ॥

వర్ణన - 30 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ రాచర్ల సూర్యనారాయణశాస్త్రి

అంశము : శ్రీకృష్ణుని జారు డండురు చోరు డండురు, ఇది
సత్యమా? అసత్యమా?

అవధాని వర్ణన : డైవ ప్రహర, సూర్యుని పాదా
భాగా విభాగం

జారుడు గాడు రక్తి ననిశమ్మును గైకొనుచుండు నాపయిన్
జోరుడు గాడు భక్తి గనుచున్ గ్రహించును, భక్తలోకమం
దారుడు దోషదూరుడు సుదారుడు వీరుడు, తానిరన్త భూ
భారుడు దేవలోక పరిపాలుడు జారుడు చోరు డెట్లగున్ ॥

వర్ణన-31 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ కె.వి. చలపతిరావు

అంశము : కంఘాటర్ చిత్రగుప్తున కవసరమయినచో
నెట్లుండును :

అవధాని వర్ణన : హస్త కల్ప వాచనము ప్రకారం

రణగొణమంచు నీదృశుల లాస్యము లేమివిచిత్రమో, మహా
గణకమువైని శిక్షణకు గావలె ట్యాట రొకండు, కాలముల్
గణనము సేయఁజాలమిని గాలమిదేమో, యశాలమందు మా
రణముల్ నెక్తువాయెనపురా యిది మాకును మారణం బగున్ ॥

వర్ణన-32 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ యం.వి.యల్. నరసింహారావు

అంశము : మార్కండేయ పరమగా మానవుడు మరణము తప్పించు కొనవచ్చును.

అవధాని వర్ణన -

నొసటన్ వ్రాసిన వ్రాత హైదుటకు స్థామండేనియుం జాలఁ ద
య్యసమానుండు మృకండునూతి పసివాడై భక్తివిశ్వాసముల్
మసలన్ గాలుని ధిక్కరింపఁగఁ ద్రిశూలం బాయుదంబైన వ
త్సనముఁ బ్రోచెడిరుద్రు వేడికొని భద్రం బాయువున్ బొందఁడే॥

వర్ణన - 33

పృచ్ఛకుడు : శ్రీ పాతూరి నాగరాజు

అంశము : ఒకవైపు స్వామివారి యువన్యాసము, అవతల పూజయు జరుగు చుండుగా ప్రేక్షకుల స్థితి.

అవధాని వర్ణన : నీక్షించు సుంద్రుని ముగ్ధుని ముగ్ధుని

ఇందు సుందువో యందు సుందువో యెందు సుందువె చిత్తమా!
అందుచుండుఁ బ్రసాదప్రదర్శి, నందు జ్ఞానమునిదర్శిన్
విందు నోటికి నందు నదర్శి, విందు వీనుల కిదర్శిన్
ఇందు సుందువ, అందు సుందువ యెందు సుందువో చెప్పవే ॥

వర్ణన - 34 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ చక్రావదానుల రెడ్డెప్పదవేటి

అంశము : సినిమాలలో వచ్చు(సుత్రి)పదముమీద స్తుతిమాల

✓ ఏర్పాటునాళ్ల నుత్తం

అవధాని వర్ణన : నీస్త్రి చను చ్చెచ్చి - భాండును

ఏనాడు జంధ్యాల పుట్టించెనోగాని, ఈనాటికి నీవు నస్వీడకుంటే
అనాట్రీనాట నయ్యావదానాల నార్జింతువే వేద ముక్తాల్లిపీటన్
ప్రాణంబులందీయ మాయొద్దకున్ వచ్చి పద్యబులంగోరి

తాడింతు వేలా :

ఈనాటికిన్ నిన్ను దిట్టన్ దగన్ ఛాస్సు నిచ్చెన్ 'దవేజీ' వరుం,

డిందు సుత్తీ : ॥

(దవేజీ-పృచ్ఛకుని పేరు)

వర్ణన-35 పృచ్ఛకుడు : శ్రీలక్ష్మింశెట్టి సూర్యనారాయణమూర్తి

అంశము : ఇంపుగా చేపలకంపు (చంపకమాలలో)

అవధాని వర్ణన : వాక విషయం ఉడిగిపోతాడేమోగా
మూర్తి - చూచుచున్నాడు

ముదమును గూర్చునట్టి కడుమోహమునందు వశుండగాన సం
పదల స్మరింపనేల స్మరభామిని : నేను పరాశరుండ, నీ
యదరము నంట గంధవతివౌచువు నిక్కము, మత్స్యగంధి, నీ
మది నిక సంశయమ్ములను మానుము మాన్పుము, రాము

తత్తడిన్ ॥

వర్ణన-36

పుచ్చకుడు : శ్రీ ఆద్దేవల్లి సోమనాథము

అంశము : తుంగభద్ర ప్రాశస్త్యము.

అవదాని వర్ణన : ^{శ్రీమద్భక్తవల్లభకవిచంద్రావళి} ^{శ్రీమద్భక్తవల్లభకవిచంద్రావళి} ^{శ్రీమద్భక్తవల్లభకవిచంద్రావళి}
 రాగతుంగతరంగ వైభవములన్ రాజిల్లు నిన్దాంచుచో ^{శ్రీమద్భక్తవల్లభకవిచంద్రావళి}
 గంగానంగమ మిచ్చగింపడట తా గావేరి దేవేరిగా
 నంగీకార మొనర్చజాలడట, అయ్యాతీరు వైశిష్ట్య మా
 శృంగేరీ గురుపాదపద్మముల స్పర్శింపంగ ధన్యాత్మవే ॥

వర్ణన-37

పుచ్చకుడు : శ్రీ కొండూరి నారాయణమూర్తి

అంశము : కార్మికులు సంస్కృతము నేర్చుకొని సాంకేతిక
 విద్యను పెంపొందించుకొనుట.

అవదాని వర్ణన : ^{శ్రీమద్భక్తవల్లభకవిచంద్రావళి} ^{శ్రీమద్భక్తవల్లభకవిచంద్రావళి} ^{శ్రీమద్భక్తవల్లభకవిచంద్రావళి}

కార్మికు లైనవారు తమ కార్యములందు విశేషబుద్ధి గం
 గోర్మివిలోల చాలికల యొప్పులచొప్పు చుటింప నెంచుచున్
 భర్తమయంబుఁ జేయుటకు, భావమయంబగు సంస్కృతంబు, తా
 నర్మిలీలేక కార్యములయందుఁ జరించెడి నేర్చుకొన్నచో ॥

వర్ణన-38 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ కొంఠూరి సుబ్రహ్మణ్యం

అంశము : శివునితలవైసున్న చంద్రునిపై మానవుడు కాలు
 ✓ మోవగా, శివు డేమని భావించును ? చంద్రు డేమని
 భావించును ?

అవధాని వర్ణన : డి.వి. నరసింహం

ప్రవరుండల్ల హిమాచలంబు గదియన్ దాదమ్ములందుండు, లి
 వ్తవిశేషాషధి తా ద్రవించె, నటు మేధాశక్తి పెంపొందెన్
 యవలీలన్ నడయాడుచుండె, దలవైనానాటి కానాడు మా
 నవులన్, గౌరవ మేల డిగ్గినది చంద్రస్సర్ప కావింపగన్ ॥

వర్ణన - 39 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ ఈరని శ్రీరామశర్మ

అంశము : మహిషాసుర సంహారములోని అమ్మవారు మన
 లోని కల్మషములు పోగొట్టుటకు ఎట్లు తోడ్పడును.

అవధాని వర్ణన : డి.వి. నరసింహం

మనమే మాహిషరూపము చెటిగి నన్నానింప నర్హంబుగా
 దని బోధింపగ, దేవి, నాటి యసురన్ బ్రాణంబులం దీయగా
 గని తత్త్వంబు నెఱుంగుమోయి. స్మృతులం గావ్యంబులందున్
 సనా

తనమై వచ్చెడి యంతరార్థమును సందానింపుమా: సమ్మతిన్"॥

వర్ణన - 40 పృచ్ఛకుడు : శ్రీ హెచ్. హరిశ్చంద్రారెడ్డి

అంశము : తల్లిదండ్రులను, గురువులను, స్తుతించుచు మీ పేరు పొందుపఱచి, యొక పద్యము చెప్పుడు.

అవధాని వర్ణన :-

၁၁

కడిమైళ్ళాస్వయజాత శేషయకు వేంకట్రామశాస్త్రిన్ బ్రసా
దుడుగాఁ జేయఁగ భారతీనతికి నాధుంజేమఁ దద్భారతీ

ప్రొఫెసర్ పద్మావ్యం వరప్రసాదుడ సవిత్రిమూర్తికిన్ జ్యేష్ఠుడన్,
కనుక్కుచున్నది గుంటూరులో నుంచు నవ్యా-దేశికా వస్తువు.
నాల్గవపాదము లేదు?

పర్వ - 41 వృద్ధుడు : శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు

అంశము : వివాహసమయమునకు పురోహితుడు రాకున్నచో ✓
వధూవరులస్థితి.

అవధాని వర్ణన :- శబ్ద చను త్రిప్రస

అక్షతలను వేయఁ నార్యులు వచ్చిరి

పేరటాండు వచ్చి విడిదిఁ గొనిరి

మమ్ముఁ గలుప నేడు మాయమయ్యెను బుర్రో

హితుఁడు గాఁడు వాఁ డహితుఁడుగాని॥

వర్ణన - 44

పుచ్చకుడు : శ్రీ టి. రామగోపాల్

అంశము : శంకరభగవత్పాదులు పరుల వాదమును పరాస్తము చేయు వాదసభలో సభ్యుల మనోభావములు.

అవధాని వర్ణన : కవిత్వము పోషించు.

పాండిత్యమును చక్రియున్ గవితయున్ భాసిల్ల వేదాంతి వేదంధమ్మై సడయాడు శంకరుని వాదంబందు నోడింపఁగా కుండన్ దాము పరాభవమ్ము గొని పీయూషమ్ము సేవించి రాకుండన్ సాగదు పీనితో నని సదస్యుల్ వెన్ను చూపింపరే॥

వర్ణన - 45

పుచ్చకుడు : శ్రీ కొమ్మరాజు రాధాకృష్ణమూర్తి

అంశము : రాముని అంగుళీయకమును చూచిన నీతయొక్క భావము.

అవధాని వర్ణన : సైరామిక్ కవిత్వము

శంకరుడైన రామవిభు సన్నిధి వాసముచేసి, నాచ భానా మాంకితమైన యుగరమునందు విభుండగుపించుచుండగన్ గా అంకిలి తేనిమో చుడినబ్ధితరంగములట్లు పొంగి బా స్పాంకిత నేత్రములై, జనకాత్మజ, పావని చూచుచుండగన్॥

వర్ణన - 46 పృచ్ఛకుడు: శ్రీ లంకా వెంకటసుబ్రహ్మణ్యం

✓ అంశము: మైకు మీద వద్యము.

అవధాని వర్ణన :- పగిల్చు చను మూలం

పండితులు మేటి కవులును వచ్చినారు
 స్త్రీలు పురుషులు పెద్దలు చేరినారు
 సరసమగు వేశలో విరసమ్ముగాగ
 ట్టిక్కుచేయకు మో యెలక్కిక్కు మైక॥

వర్ణన - 47

పృచ్ఛకుడు: శ్రీ వి. నారాయణ

✓ అంశము: చావకముందు నిత్యమును చచ్చుచు, బ్రతికియున్న వాడు జీవన్ముక్తుడు.

అవధాని వర్ణన :- చిరుక్రమమున చావకముందు
 విసంధిగా చెప్పుల నాస్త్ర చమరముల

ఈ ప్రపంచమందు నెల్లవేశలయందు
 చావకుండు సతము చచ్చుచుండు
 పిడికితనమ్ము మదిని పెరుగఁగొండిననాడు
 ప్రయత్నమున, అరుదు బొరుదు బొంత॥

వర్ణన - 48

వృచ్చకుడు : శ్రీ వి. నాగభూషణరావు

అంశము : రామతత్త్వము.

అవధాని వర్ణన :- పై చాదికము

రాముడు స్వరాక్షసవిరాముడు (నాశితకల్పశాఖికా
రాముడు దైవరూపమున రంజిలుచుండగ, సీత, శక్తియై
కామము నన్యులందుఁ గలుగన్ బరలోకము సూక్తులకు ని
ష్కాములుగాఁగ నుండుటకుఁ గావలె దీక్ష యటంచుఁ

జెప్పెడిన్॥

వర్ణన - 49

వృచ్చకుడు : శ్రీ జి. హనుమంతరావు

అంశము : మంచిగా ఉన్నపుడు చెడుగా ఉన్నపుడు, నవగ్రహ
గుణములు ఎట్లుండును ?

అవధాని వర్ణన :- పామికికము

సహనమొక్కటి కల్గునాడు కడు దుష్టమొ ప్రవర్తించు నే
గ్రహమేనిన్, నిను బట్టజాల దిక్ (నేలా నీకు సందేహముల్
సహవాసంబను దోస మొక్కటి మదిలి జాతించి నేడేలకో
గ్రహపాటో పొరపాటో యంచు బలుకన్ గాలమ్ము

వ్యర్థమ్ముగన్॥

✓ వర్ణన - 50

పుచ్చకుడు : శ్రీ మోచర్ల నాగరాజు

అంశము : సభావర్ణనము.

అవధాని వర్ణన :

కాషాయాంబర వేషధారు లిట శ్లోకస్థానముం గూర్చగన్
 రోషా వేశముల్లందు లొంగి, కవితారూపమ్ముగా జూపుడున్ నిచ్చుట
 భాషింపంజనువారు ప్రేరణ, కవిత్వమ్ముందుఁ గల్పించి, ని
 శ్చేషంబై యలరారఁజేయు జను లాశీర్వాదముం గూర్చెడిన్॥

వ ర్ణ న వ ద్య ము ల పే ర్లు

వర్ణన నెం

వద్యము పేరు

1.	సీసము
2.	కందము
3.	లయగ్రాహి
4.	ఉత్పలమాల
5.	లయహారి
6.	ఆటవెలది
7.	హయావ్రచార రగడ
8.	నర్కుటము
9.	ఉత్పలమాల
10.	జలదవృత్తము
11.	ఉత్పలమాల
12.	మత్తేభము
13.	చంపకమాల
14.	మత్తేభము
15.	శార్దూలము
16.	మత్తేభము
17.	ఆటవెలది
18.	శార్దూలము
19.	మత్తేభము
20.	చంపకమాల
21.	మత్తేభము
22.	శార్దూలము
23.	తేటగీతి

24. ఉత్పలమాల
25. చంపకమాల
26. ఉత్పలముల
27. శార్దూలము
28. మత్తేభము
29. ఉత్పలమాల
30. ఉత్పలమాల
31. చంపకమాల
32. మత్తేభము
33. మత్తకోకిల
34. వద్మనాభవృత్తము
35. చంపకమాల
36. శార్దూలము
37. ఉత్పలమాల
38. మత్తేభము
39. మత్తేభము
40. మత్తేభము
41. ఆటవెలఁది
42. ఉత్పలమాల
43. చంపకమాల
44. శార్దూలము
45. ఉత్పలమాల
46. తేటగీతి
47. ఆటవెలఁది
48. ఉత్పలమాల
49. మత్తేభము
50. శార్దూలము